

gerem appellant: & ieiunium septem dierum cum mulieribus & infantibus super eos celebrauerunt: tonduentes pectora ac lugentes regem & filios eius: & exercitum domini: nec cibum desiderantes gustare uel potum. Hunc itaque finem Saul propheta Samuel habuit: quia obediens deo non fuit propter mandata quae contra Amalechitas acceperat: & quod Abimelech sacerdotis generationem: & ipsum Abimelech: & sacerdotum una peremit urbem. Regnavit ergo Saul Samuel quidem uiuente annis decem & octo: moriente autem Samuel alios duos qui huiusmodi habita conuersione defunctus est.

Incipit liber septimus.

Quomodo Dauid quidem super unam tribum in Ebron ciuitate regnavit: & super aliam multitudinem filius Saul.

CAP. I.

Dixit itaque plerumque gestum est die qua Dauid uictis Amalechitis reuersus est in Sicelech. Et cum ibi duos habitaret dies: tertia die uenit quidam liberatus a pugna: qui contra palaeatinos fuerat gestus: & qui Saul iteremerat scissa ueste & alio capite cinere. Qui dum adorasset Dauid interrogatus: unde tali modo uenerit: ait ab Israelitae pugna: quibus israhelice terminum puenisse dicebat & multa quaedam habere milia fuisse necata & regem pater eorum Saul cum filiis itereratum: significabat: uidisse se & habere fugam: & fugienti quoque regi fuisse patrem: quem et ne comprehenderet ab hostibus ipse se rogatus ab eo iugulasse fatebatur: quia dum gladio suo incubisset pro uulnere magnitudine non ualebat seipsum occidere. Cum haec dixisset signa mortis eius ostendit aurum brachiorum regis & coronam: quae cum expoliasset: mortuum Saul ei detulerat. Dauid itaque cum iam non discederet: sed apta signa mortis eius inspicere: uestem

quodam repete distupit: deflens autem & lugens cum suis tota die in fletu & lamentatione pertraxit: cui maior tristitia nata est pro morte Ionathae: qui fidelissimus amicus fuerat: & ei causa salutis extiterat. Tanta enim sui uirtutem Dauid circa deuotionem Saul ostendit: ut non solum finem eius luctuose satis habuerit: licet sapius pro eum mortis pericula passus sit: sed et puniret eius interfectorem. Nam cum dixisset ei: quia ipse sui accusator erat qui regem occiderat: & eum cognouisset: quia de genere Amalechitae esset: repete eum precepit iterum. Compositum autem epitaphium sicut fieri solet in sepulchris quod lamentationes contineret: & laudes Saul & Ionathae: quod est usque ad meum praesens scriptum. Cum uero hoc regi exhibuisset: placentum eius finitum luctu pro propheta consuluit deum: quae ei ciuitate daret ad habitandum de tribu Iuda. Cumque dixisset daturus se ei Ebron: derelicta Sicelech uenit ad eam deductis duabus uxoribus suis: & qui erant cum eo cunctis armatis. Ad quem conueniens omnis populus illius tribus eum constituere regem. Qui cum audisset quod Saul & eius filios sepehissent uiri habes habitatores Galaditis: misit ad eos: laudans & approbans eorum opus: & uirtutem: & agens gratias pro studio: quod circa defunctos habuerant: pariterque dicens quod tribus Iuda eum constituerent regem. Abner itaque princeps militiae Saul: filius autem Ner: uir efficax: & optimus ualde natura: cum uidisset cecidisse regem: & Ionathan: & duos alios filios eius: ueniens ad castra filii Saul qui relictus fuerat nomine Hisboeth abripiens regem super eos qui trans iordanem erant: & totius populi pariter ordinauit: praeter tribum. scilicet Iuda: statuitque regnum eius in terra: quae secundum patriam quidem lingua uocatur Manaim: secundum graecos dicitur castra. Abner ergo exinde promouit electum exercitum nimis ut congregaretur cum tribu Iuda: irascebatur enim aduersus eos a quibus rex Dauid fuerat ordinatus: Huic autem occurrit missus a Dauid Ioab filius Saruiae sororis eius de patre Sar natus: hic enim erat contra Abner constitutus militiae princeps. Cum quo etiam fuerat & sui fratres Abyfai: & Asahel: & omnes armati Dauid. Itaque ueniens ad quendam fontem in ciuitate Gabaa aciem constituit ad pugnam. Dicente uero Abner ad eum uelle se probare: quis eorum robustiorem haberet exercitum: conuenit inter utrosque ut duodecim uiros pugnaturos mitterent: & procedentes inter medias acies: qui ex utraque parte ducum fuerant ad certamen electi: eductisque gladiis uiri Dauid: & tenentes capita hostium eorum lumbos & latera suis gladiis perforarunt: donec omnes quasi ex uno constituto perimerent. His autem cadentibus etiam reliquus direptus est exercitus: & dimicatione fortissima procedente: Abner populus uictus est: fugientesque Ioab persequi non cessabat: praecipiens armatis ut post eorum uestigia festinarent: & nequaquam occidendo deficerent. Cuius etiam fratres decertati sunt promissime: inter quos clarior praecipue fuit iunior Asahel: qui tantam gloriam habuit in pedum uelocitate: ut non solum homines: sed et equos ad currendi certamina superaret. Is igitur persequeretur principem Abner: recto gressu in neutram partem declinans. Cumque respexisset Abner: & considerasset impetum se sequentis: & dixisset ut unius militis arma sumens ab eius persecutione quiesceret: & rursus ille nequaquam a suo comamine penitus abstinere: monente illo denuo ut recederet: nec coactus cum percuteret: & ante eius fratres ulterius fiduciam non haberet: uerba eius illo despiciente: fugiens post tergum laeae coactus emisit: eumque repete mortali uulnere penetravit. Hi uero qui cum eo persequerentur Abner: cum uenissent ad locum ubi iacebat Asahel mortuus circumstantes nequaquam persecuti sunt hostes. Ioab autem & frater eius Abyfai praesentes uiderunt cadaver illius: & maiorem iram comitem contra Abner habentes: pro morte fratris magna uelocitate usque ad locum quendam nomine Gaboon persecuti sunt Abner. Et cum sol occuberet: ascendens in quendam collem cum tribu Benjamin: expectabat hostes simul & Abner. Qui dum clamaret

G iii

& diceret ad Ioab non eū oportere uiros cōtribulos tāto certamine praelii exacute: sed etiā fratrem
 eius Afahel deliquisse: q̄ dum eū moneret ut a p̄secutione cessaret nec aquiesceret: propterea percus-
 sus occubisset: sapiēter faciens Ioab: & hec uerba satisfationē esse decernēs: missa turba reuocauit
 exercitum: & ab uehementi p̄secutione retinuit. Et Ioab quidē in illo loco moratus est: Abner autē
 tota nocte iter faciēs: & transiens fluiū iordanē uenit ad castra ad Saul filiū Hīsboseth. Altera uero
 die dinumerans Ioab corpora defunctorum: sepeliuit uniuersos. Ceciderunt autem de exercitu qui-
 dem Abner milites quasi trecenti & sexaginta: de Dauid uero decem & nouem: & Afahel. Cuius cor-
 pus reportantes Ioab: & Abyfai in Bethleem: & in monumēto paterno sepelientes: ad Dauid regres-
 si sunt in Ebron. Cōepit igitur ex illo tempore bellum intestinum inter hābreos fieri: & multo tem-
 pore permansit: proficientibus semper eis qui cum dauid erant: & amplius ad bella crescentibus: filiū
 uero Saul exercitus pene quotidie defluxit. Quo tempore nati sunt dauid filii numero sex: ex toti-
 dem mulieribus. Quorum senior quidem qui de Achinoe matre progenitus: appellatus est Am-
 mon: secundus autem de uxore Abigail nomine eliab: tertius Absolon qui natus est de Maacha fi-
 lia Tholmai regis Gessur: quartum uero habuit de muliere Agit: quem uocauit Adoniam: quintum
 habuit de Saphatia filium Habital. sextum Ietram de Egla natum denominauit. Cūq; intestina bel-
 la consisterent: & sapius ad opera belli contra se uenissent utriusq; regis exercitus: Abner p̄iceps mi-
 litiaē filii Saul: cum esset sapiens: & ualde populū uideretur habere deuotum egit ut omnes cum
 Hīsboseth essent: qui etiam cum eo magna deuotione constrikti multo tempore permanserūt. Post
 hāc autem Abner in quodam crimine comprāhensus: cuius hāc causa fuit: q̄ cum Saul concubina
 concūberet: nomine Respha filia Haia culpatus est a rege. Vnde dolēs & grauius indignatus: q̄ non
 iustam retributionem mereret ab eo pro quo tanta istantia laborās iterminatus est regnū se trās-
 turū ad dauid: & ostensurū: q̄ nō sua fortitudine sapiētiaq; regnaret Hīsboseth sup̄ eos qui erāt ultra
 iordanē: sed illius potius operibus atq; fide. Tunc mittēs in Ebron petiit ut a dauid fidei iusiurandū
 acciperet: & eū forū & amicū haberet: p̄mittens se suafurū populo: ut a Saul filio recederet: & ipsū
 regem totius prouinciaē constitueret. Dauid autē quā poscebat impleuit. Lātatus enim in his quā
 Abner apud eum egisset primū initiū fœderis hoc petiit ut ei suā uxorem reduceret: quā magnis bel-
 loꝝ piculis cōperasset: quippe pro qua sexcēta capita Palāstinorū Saul obtulerat regi. Et uxorem q̄
 dem eius Michol sublatā Falthi: cui tūc erat copulata remisit Abner ad Dauid. In qua re etiā Hībo-
 seth cooperator accessit: scripserat enim & illi Dauid: ut uxore iuste reciperet suā. Cōuocatis itaq; se-
 nioribus plebis & tribunis & millenariis uerba hāc Abner retulit ad eos dicens. Sapius quidem p̄-
 ratos ut ab Hīsboseth recederetis: & p̄tingeretis ad Dauid: ab hac uos ego uoluntate retinui: nūc autē
 si uultis hāc implere: permitto: sciens q̄ deus per Samuelem prophetam Dauid promisit hābreorū
 oīum regnum: & p̄dixit q̄ Palāstinos ille uastaret: & subiectos efficeret. Hāc audientes seniores &
 principes: q̄ & Abner princeps militiaē uolūtate cū sua quā & primitus habuerāt circa regē effectus
 haberet: unanimes consenserunt: ut dauid se regno traderet. Cūq; ad talia conspirassent: cōuocauit
 Abner tribū Benjamin: oēs enim ex ea custodes corporis erāt Hīsboseth: q̄bus ē ista locutus ē. Cū-
 q; nullū uideret sibi resistere: sed magis ad oīa quā uellet ipsos paratos habere: sumens ex eis. xx. ue-
 nit ad dauid ut promissam iusiurandi religionē firmaret: fideliora enim erūt q̄ p̄ nos ipsos gerimus
 quā quā per alios: p̄ nobis agunt ut hāc uerba quā cū eo haberet: principibus diceret ut ad omnem
 tribū quā ipse per se gereret indicaret: quē dum splendide suscepisset: & per multos dies opulētis &
 p̄ciosis conuiujs refecisset: petiit ut dimissus ab eo deduceret ad eū populū quo p̄sente atq; ui-
 dente: ei traderet principatū. Cūq; dauid dimississet Abner: adhuc eo ad Ebron non procul abeunte
 uenit Ioab qui erat p̄ eo militiaē princeps: & agnoscens quia uenisset ad regē Abner & ante paululū
 dimissus esset fœderibus celebratis p̄ regno dauid: metuens ne illū qdē in honore primi ordinis cō-
 stitueret: aut haberet regni p̄cipē: & cū in rebus alijs eēt astutus: & p̄uidus ille certis p̄ficeret ipibus:
 ipse uero decrederet: & militiaē amitteret p̄cipatū: uia pessimā & malignissimā cogitauit: & primū
 qdē tentauit: ut ei detraheret apud regem monēs ut se custodiret & p̄missiones nō respiceret Ab-
 ner: hāc facere dicens illum: ut Saul filio cōfirmaret iperiam: & q̄a pro fallacijs atq; dolo uenisset ad
 eū & uellet spē & dispensationē regni eius agnoscere & sic ad propria remeare. Cū uero his uerbis
 nō potuisset p̄suadere regi: nec eū uideret exacui deteriorē ruinam rursus aggressus est. Et cū delibe-
 rasset. ut Abner iterimeret: misit qui sequerent eū: & cōp̄rahēsum ex dauid noīs p̄ceptioē reuoca-
 rent: tanq̄ esset aliqua ei detecturus: quā ipso p̄sente uidebat oblitus. Abner autē dum hāc audisset a
 nuncijs: app̄henderant enim eū in quodā loco noīe Syra: qui aberat ab Ebron stadijs q̄si uiginti:
 nihil metuēs futuroꝝ regressus est. Cui occurrēs Ioab ante portā & suscipiens eū q̄si maxime deuo-
 tus p̄ter & amicus: saepe enim fingūt uere se esse bonos: & malignā suspicionis extraneos: q̄ aliquid
 iniquū tentare p̄sumunt: segregauit qdē eū ab alijs hoībus: tanq̄ in secreto ei locuturus: & in locum
 portā desertiorē ductū: cū esset ipse solus & Abyfai frater eius: euaginato gladio eius latus effodit.
 Et Abner quidē hoc mō Ioab dolo pemptus est p̄ morte qdē sicut ipse dicebat fratris: Afahel: quē
 p̄sequentem se interemerat Abner in pugna facta in Gabaon: sed ut tūc ueritas habuit: pro metu sui
 principatus & honoris quem habere putauerat eū apud regē. Ex his itaq; debet considerare q̄libet

quanta & qualia præsumunt homines propter avaritie zelum: & principatus affectum: cū nulli hæc cedere uolunt. Nam concupiscentes hæc adipisci per multa mala ad ea peruenerunt. Que rursus metuentes amittere: multo deterioribus actionibus: ut ea retineat: implicantur: tanq̄ non sit equale malū adipisci uelle tantummodo magnitudinem prætiis & dum assueuerit qliber eius bonis uti: ea rursus amittere cum in retinendo potius excelsior sit ærumna: propterea crudeliora moluntur: & præ timore ne amittant quæ adepti sunt: committeret grauiora præsumunt. Sed de his quidē breuiter indicasse sufficiat. Porro Dauid audiens interitum Abner: animo quidē grauissime doluit: & corā omnib⁹ testificatus est: tendens ad deum dextram suam: & clamans q̄ non fuisset in Abner interitu consentiens: ne eius mādato aut cōsilio fuisset extinctus: & maledicta posuit: ualde grauissima cōtra eū q̄ illum occiderat: & domū ei⁹ uniuersā: & eos q̄ hoc egerāt: p̄ defūcto pœnis eē fecit subiectos. Erat enī sollicitus: ne contra fidē & iusiurādum ageret quod exhibuerat Abner: Præcepit autem deflere & lugere & lamentationes fieri super uirum: & eius corpus solennibus honorare obsequiis: cum & ipse uestem diruperit ingemiscens: & sacco uideretur indutus. Hæc quidem facere præcepit præcedētes loculum: ipse autem lugens & deflens sequebatur cum senioribus atque proceribus: ostendens deuotionem circa uiros: & tristitiam circa defunctos: & q̄ non eius consilio fuisset extinctus. Sepelierunt autem eum in Hebron: uæ dicentes: & conscribens lamentationes super eius sepulcrum: ipse stans primitus super monumentum fleuit: & aliis hoc celebrare contradidit. Sic enim mors Abner afflixit: ut neq; cibum cogentibus amicis sumeretur: sed iuraret nihil se gustaturum usque ad solis occasum. Hoc itaq; factum deuotionem ei populi adiunxit. Nam amici Abner honorem collatum mortuo gratissime susceperunt: & Dauid custodem fidei crediderunt: & q̄ omni dignitate: & rebus solennibus eum tanq̄ parentem & amicum colere potuisset: cui non ut inimico contumeliam fecerat: nec turpi eum: aut neglectæ sepulturæ tradiderit. Omnes ergo pro optima & mitissima regis natura lætabantur unoquoq; credente talem futuram regis in se prouidentiam: qualem eum in Abner morte uidebant. In his ergo gestis Dauid præcipuam gloriam habere uidebatur. Vnde factum est: ut nullus suspicaretur: Abner uoluntate eius occisum. Locutus ergo est ad populum. q̄ ipsi quidem tristitia non fortuita prouenisset: optimi uiri morte sauciato nec parua detrimenta fore Hebreis: illius uirtute priuatis qui eos consiliis optimis & uirtute manum contra hostium fortitudinem defendere potuisset. Sed deus inquit cui cura est rerum omnium: non huius sanguinem deserat indefensum. Ergo noui q̄ Ioab & Abytai saruiæ filius nihil præualeo facere: cum sint me ipso potentiores: sed uicem eis reddat p̄ huiusmodi p̄suptiōe diuinitas. Igitur hoc modo Abner defunctus est.

Quia eo interfecto dolo amicorum omne regnum Dauid accepit.

CAPL. II.

Audiens mortem eius Saul filius Hifboserth: nō leuiter est afflictus: cum fuisset cognato priuatus: & qui eius cām regnadi præbuerat: multumq; cōdoluit: & mortē Abner uehementer ingēuit: Sed nec ipse multo tēpore super eū uixit: sed a filiis Remō: id est Bana & Rechab passus insidias interēptus ē. Isti enim cū eēt genere Beniamitæ: i priori ordie cōstituti cogitauerūt: q̄ si perimerēt Hifboserth: maxia dona a rege Dauid & præcipatū militiæ: aut aliud quodam munus accipere mererētur: solūq; eū reperientes meredie dormiētem: & neq; præsentem esse custodes: neq; puellam quæ ianuas erat obseruare solita uigilantem: sed & ipsam labore & opere consueto simul & æstu in soporem fuisse conuersam: ingressi domum i qua Saul filius dormiebat: occiderunt eū: eiusq; caput absidentes tota die iter egerunt & uelut fugiētes eos quos leserant: & festinantes ad eum cui erant sua beneficia p̄bituri: ac per eū adepturi securitatē: uenerunt in Hebron ostendentesq; Dauid caput Hifboserth: comēdabant semetipsos quasi deuotos & interfectores inimici eius imperii. At ille non sicut sperabant eorū scelere delectatus ait. O pessimi uiri & ultionem repēte suscepturi: nescitis q̄ ego interfectore Saul pemi: qui eius mihi coronā aureā deportauit: licet ille rogatus hoc fecisset: ne Saul cōprehenderent hostes. An certe mutatū me: & nequaq; esse huiusmodi credidistis: sed quasi lætaret cū malignis hominibus: & munus crederem pessimas actiones intersectorum proprii domini & necantium in suo lectulo uirū iustum qui nihil operatus est mali: & uosipsum multa prouidentia & honore glorificauit. Quapropter illi quidem nunc debetis pœnas: a me excipiētes digna supplicia: qui putastis me libenter mortem illius habiturum. Non enī aliter gloriam meam scēdare potuistis: quā ut me talia uelle crederetis. Cūq; dixisset hæc omni eos tormento puniri iussit: caput uero Hifboserth in tumulo Abner honore maximo sepeliuit. His igitur finitis: uenerunt omnes maiores natu hebræorum ad Dauid in hebrō: & millenarii & duces eorum: tradideruntq; semetipsos: deuotionem quam circa eū adhuc uiuente Saul habuerant recordantes: pariter & honorem quem ei cum esset millenarius præbuisent: necnō & quomodo p̄ samuelem pphetam a deo rex fuerat ordinatus & quō Hebræorum prouinciā eius dimicatiōe contra Palæstinos habita: deus liberari concesserit. Ille uero hunc fauorem gratiæ suscipiens: rogauit ut in hac uoluntate persisterent: nec eos huius rei causa pœniteret. His ergo conuiuius opulētissime saginatis: misit ut oēm populum undiq; conuocarent. Et cōgregati sunt ex tribu quidē Iuda: quasi sex milia ostingenti ferentes arma: & scuta: & lanceas: isti nanq; Saul filio ministrabant: quibus præter missis: tribus Iuda regem fecit Dauid: ex tribu autem Symeon septem milia centū: ex tribu Leui: qua

tuor milia septigēti: habētes p̄cipē Iudā: cū q̄bus erat p̄iceps sacerdotū Sadoch: cū uiginti & duobus cognatis & ducibus: de tribu autē Beniamin: armati quatuor milia: hæc. n. tribus adhuc sustinebat: credēs quēq̄ de Saul genere regnaturus: de tribu autē Effrē uiginti milia & octigēti: potētissimi: & summo robore p̄cellētes: de dimidia uero tribu Manassē: sedeci & octo milia: de tribu autē Isachar ducēti quā dē p̄noscētes futura: armati uero uiginti milia: de tribu autē Zabulō armati electi: quingēta milia: hæc enī tribus sola ad dauid tora cōuenit: isti siquē eadē arma habuerāt q̄ & tribus Gad: ex tribu autem Neptali: uiri insignes & p̄iceps mille armis utētes: scuto simul & lācea: quos sequebat tribus sua: quæ nūero cōphēdi nō poterat: ex tribu autē dā: electi uiginti septē milia sexcēti: ex tribu Asser quādraginta milia: ex duabus autē tribubus: & media Manasses: quā trās iordanē habitabāt: armati scuto: & lanceis: & cassibus: & loriceis: & gladiis: cētū uiginti milia: sed & reliquæ tribus gladiis utebantur. Hæc itaque multitudo cōgregata ē ad dauid in Hebrō cū multo apparatu panis & uini: & omniū q̄ ad cibū p̄tinere noscunt: & uno decreto dauid confirmauere iperū. Cūq̄ tribus diebus festiuitatē populus celebrasset: & in Hebrō epulas habuisset: exurgēs exiit dauid cum omnibus uenit in Hierosolymā.

Quo obsidēs Hierosolymā dauid: & capiēs ciuitatē: expulit quē ex ea Chananæos: & Iudæos in ea cōstituit: & de amicitia facta iter ipsum: & Hirā Tyri regem. CAP. III.

Ebusæis autem habitantibus ciuitatem: qui erant ex genere Chananæorū: & claudētibus ei portas: cecos aspectu: & claudos: omnesq̄ leprosos: ad derisionem regis constitutis super murum & dicentibus: quod prohiberent eum ceci ingredi ciuitatē: quæ agebant despicientes eum: proxima munitione muro: iratus rex Hierosolymam obsidere cœpit: & multo studio & labore conari: ut eā caperet: quatenus in ipso p̄cipatus initio suā fortitudinē demonstraret. Interminatus itaq̄ & ipsis: & aliis siqui forte haberēt aduersus eum resistendi conamen: in inferiorē ciuitatē magna uirtute cœpit. Cūq̄ adhuc arcem obtinere non posset: cœpit honores & munera p̄mittēdo rex pronius ad opus bellicum commilitones prouocare: ut qui cūq̄ per subiectos colles in arcem conscenderet eamq̄ caperet: principatum militiæ totius populi possideret. Cūctis itaq̄ conscendere festinantibus: & nullo labore pro muneris promissi retributione tardantibus: Saruiā filius Ioab p̄uenit uniuersos: & ascendens in cacumine: clamauit ad regem exigens militiæ principatum. Expulsis itaq̄ rex de summa arcæ Iebusæis: & redificans ciuitatem eā Hierosolymam nuncupauit: & omni tempore in ea sui habitauit imperii. Tempus autem quo super tribum iuda habuit principatum in Hebron fuerat anni septem: & menses sex. Cūq̄ regnum suū constituisset Hierosolymis: rebus potius clarioribus utebatur: deo semper ei meliora prouidente: & gloriam eius latius ampliante. Inter hæc autē misit ad eū Hiram rex Tyri: & amicitias cū eo societateq̄ firmauit: misitq̄ ei etiam dona: idest ligna cedrina: & artifices uiros: fabros lignarios: & instructores: quæ regia domum in Hierosolymis cōstruxerūt. Dauid autē superior muniēs ciuitatē: eiq̄ copulās arcē: unū undiq̄ corpus effecit: & cūcta muro circundedit super opus autē muro: cōstituit eē Ioab. Primus itaq̄ dauid Iebusæis expulsis hanc ciuitatem Hierosolymam nuncupauit. Nam sub Abraā nostro pente Solima uocabatur. Quā uero dicunt: & quæ homerus poeta: Hierosolymam nuncupauit. Hieron enim hebræa lingua munitio est. Fuit autem hæc extranea ab hebræis omne tempus: ab illo quo Iesus princeps israhelitarū contra chananæos pugnauit eisq̄ deuictis: terras eorū diuisit Hebræis: præter Hierosolymam: unde non potuerunt Israhelite expellere Chananæos: usq̄ dum eos dauid obsidisset. annorum quingentorum quindecim. Faciam memoriam cuiusdam nomine. Omnis uiri quidem inter Iebusæos ualde locupletis: qui tamen in possessione Hierosolymorum non fuerit interfectus a dauid: propter fauorem quem habuerat apud hebræos: & quoddam beneficium uel studium quod etiam circa ipsum regem ostendisse uidebatur quæ tamen post paululum oportunitas clarabo. Accepit autem dauid extra eas quas habuit: alias uxores: & concubinas: & filios genuit numero nouem quos etiam nominauit: Amniam: Elluneban: Nathan: Salomonem: lebar: Helieb: Falna: Inna Fininhas: Hellifali: necnon & filiam Thamar: quorū nouem quidem ex generosis sceminis erāt nati: duo uero quos ultimos noīauimus: de cōcubinis: Porro Thamar cōsanguinea fuit Absalō.

Quod secūdo pugnantēs contra se Palæstinos in Hierosolymis uicit: & de arca dei de carithari in Hierosolymam deducta. CAP. III.

Ognoscentes itaq̄ palæstini regem Dauid factum ab Hebræis uenerunt super eum in hierosolymam: & apprehendentes cōuallē quæ uocatur Giganrū: est ei locus nō p̄cul ab urbe: illic castra posuerūt. Rex autē Iudeorū: Quō nihil abique prophetia dei: iussione faciebat: uolens eius uoluntatem agnoscere: & uelut astipulatore eū habere: p̄cepit principi sacerdotū: ut quid deo placeret: & qualis terminus foret in hoc bello cōsulto p̄diceret. Quo p̄phetante uictoria: contra Palæstinos eduxit exercitū: & habita pugna cōgressione: ipse post tergū irruens super hostes: alios robore magnæ uirtutis occidit: alios effugauit. Nemo tamen credat modicum uenisse Palæstinorum exercitum super hebræos: eo quod hostes fuerint sic facillime superati: & aut nihil aut non forte dignum aliquid memoria fecerint: sed cuncti sciat omnem Syriam: & uniuersam phœnicem: & super hæc alias multas: & pugnares gentes fuisse cum eis hac dimicatione communes. Cuius rei hoc maximum erit indicium: quia cum sapius iam

Palæstini deuicti fuissent: & de suo exercitu multa milia perdidissent: sine dubio cum maiori uenie-
 bant uirtute super Hæbreos. Deniq; & hoc prælio uicti: denuo cum triplici manu super dauid uene-
 runt: & in eo loco castra posuerunt. Quo facto: rursus Israhelitarum Rex consuluit deum de præli hu-
 ius euentu: prophetauitq; sacerdos: ut in silua quæ uocatur Planctus: retineret exercitum: erat autem
 non procul ab hostibus: & nec primitus se moueret: nec inciperet dimicare: donec arbores uento flan-
 te mouerentur. Cum uero silua concussa fuisset: & tēpus quod ei prædixerat deus aduenisset in nul-
 lo moratus: egressus est: quasi iam ad præparatam certamque uictoriam. Cuius impetum non po-
 tuit multitudo hostium sustinere: sed mox: ad primam congressionem in fugam conuersos: passim
 persequendo prostrauit. quos etiam persecutus est usque ad ciuitatem Gazathenam: quæ eorum ter-
 minat regionem. Diripuit autem eorum castra: in quibus & multas diuitias comperit & deos eo-
 rum simul exterminauit. Hoc igitur bello huiusmodi qualitate finito: placuit dauid habito conci-
 lio cum senioribus: & principibus: & Millenariis: ut ex omni prouincia: & ex omnibus tribubus cum
 etiam iuuentutem ad se faceret euocari: deinde sacerdotes atque leuitas: & euntes in Cariathiarim ar-
 cam dei exinde in Hierosolymam deducerent: & culturam ei debitam exhiberent sacrificiis & hono-
 ribus: quibus mos est placari diuinitatem: quod si regnante adhuc Saul egissent: nihil mali poterant
 sustinere. Igitur omni populo congregato sicuti tractauerant: uenit etiam Rex ad arcam. Quam por-
 tantes de domo Amminadab sacerdotes: & imponentes super uehiculum nouum: eam ducere fra-
 tres suos ac filios cum bobus permiserunt. Rex autem præcedebat arcam: & cum eo populus uniuersus:
 hymnum dicentes deo: & totius prouinciæ modulatione cantantes: cum uario sono percussio-
 num: & diuersæ saltationis ingenio: necnon & psalmis: & tubis simul & cymbalis: arcam deducen-
 tes in Hierosolymam. Et cum uenissent ad quendam locum: qui uocatur area Chedon: accedens ad
 arcam oza: ira dei repente percussus est. Nam cum boues dechnassent arcam: extendens ille manum
 suam & uolēs eam retinere cum sacerdos non esset: quō eam attingere præsumpsit: extinctus est. Et
 rex qdem: & populus uniuersus: in morte eius affligebantur. Locus autē in quo defunctus est: Oza
 concisio hætenus appellatur. Metuēs autē dauid & cogitans: ne forte hoc pateretur ipse: si apud se sus-
 ciperet arcam in ciuitate quod Oza ptulerat: qui eo q̄ solummodo manū ad eam protenderat: ita
 uidebat extinctus: arcam qdem non suscepit ad se in ciuitate: sed præcipit: ut in agro uiri
 cuiusdam: nomine Obidam genere Leuitæ recondideretur: quæ tribus mēsis ibi mansit: domumq;
 Obidam nimis amplificauit: cui deus per eam bona multa concessit. Audiens autē rex: quō hæc pue-
 nissent Obidā: & ex priora paupertate: & humilitate: opulentiæ magna ubertate polleret: ita ut zelū cir-
 cā eum omnes inspicientes haberēt: securus quia nihil pateretur mali: arcam ad suam regalem urbē
 reportauit. Quam sacerdotes qdem deserebant: sep̄ ē uero chori quos rex constituerat præcedebāt.
 Ipse autē ludebat in cithara atq; plaudebat: ita ut etiam uxor eius Michol Saul filia primi regis: uidēs
 eū facientē talia derideret. Deserentes autē arcam: posuerunt in tabernaculo: quod ei dauid constitue-
 rat. Tunc immolauit hostias copiosas atq; pacificas: & omnem populū ad conuiuia conuocauit: ita
 ut & mulierib; & uiris: & puulis distribueret collidas panis: & assaturā: & liganum frixū & partem
 immolationis. Cūq; populis huiusmodi epulas præbuisset: dimisit eos: ipse uero domum propriam
 uenit. Cui dum astitisset filia Saul Michol uxor eius: pro aliis quidem rebus orauit deum: ut ei bona
 præberet: quæ ipse propitius conferre potuisset: culpauit uero illum: eo q̄ tantus rex ludendo salta-
 tionibus ante seruos & famulas fuisset turpiter renudatus. Cui dauid respondit: non se uereri face-
 re: quæ deo placerent qui utiq; eum præposuisset & patri eius: & cæteris: & ludere sæpius & saltare:
 & nihil quod famulis eius uel ei turpe uideretur attēdere. Hæc itaq; Michol ex dauid quidem filios
 minime procreauit: iuncta uero ei cui illam pater suus tradiderat dauid abrepta: quinq; filios genu-
 rat de quibus loco proprio declarabimus. Videns autem rex pene quotidie dei uoluntate sua ne-
 gotia promoueri: delinquere se putauit: si ipse quidem habitaret in domibus cedrnis & excellis: &
 optima constructione decoratis: arcam uero dei in tabernaculo despiceret commorari. Ob quā rem uo-
 luit tēplū edificare deo: sicuti prædixerat Moyses. De quibus rebus cū locutus fuisset Nathan ppheta: ad
 faciendū opus aggressus ē: tanq̄ deus ei in oibus coopator existeret. Et cū haberet iā pparata ad fabri-
 cam tēpli materiā: illa nocte deus Nathā pphetā uisitauit in somnis p̄cipiēs: ut dauid diceret quia uo-
 luntatem qdem eius & desiderū approbaret: cū nullus primitus cogitasset ei tēplum edificare: & ipsi
 quidē haberi huiusmodi uoluntatem non concedi construere templum: eo q̄ multis præliis decer-
 tando esset hostiū sanguine maculatus: post mortē uero eius longa senectute suscipiendam faciendū
 templum Salomoni eius filio qui ei foret successurus in regno: cuiq; se ita prospicere sicut pater filio
 compromisit. & regnum quidem filiorum se nepotibus seruaturum & traditurum: ipsum uero si de-
 linqueret: languore terræ sterilitate puniendum. Hæc ergo audiens a propheta Dauid: & lætus effe-
 ctus: in eo q̄ suis nepotibus regnum seruaturum fore cognosceret: & quia firmissime eius domus cla-
 rior foret: repēte uenit ad arcam & prostratus in facie sua: adorauit deū: & ex omnibus gratias egit:
 tam pro his: quæ ipsi iam præstiterat: & ex humili ac paupere tanta regni magnitudine sublimarat
 & ad gloriæ culmē euexerat: quam pro regno eius nepotibus compromisso necnon & propter pro-
 uidentiam quam hæbreis: & eorum libertati contulerat. Hæc cum dixisset: & deū laudasset abscessit.

Pugna quã habuit Dauid cõtra Palæstinos & Moabitas: & Adrazarũ regem: & Damascenos: atq; uictoria: & de amicitia facta inter ipsum & Thou regem.

CAPL. V.

Ntermisso siquẽ pauco tpe: cogitauit ut bellũ Palæstinis inferret: ne ullam pigritiã aut desidã generari suis rebus inspiceret: & sicut ei pdixerat deus subueris hostib: in pace decetero relinqret posteris suis impiũ: & cõuocato rursus exercitu denũciã ut eẽt bello paratus: cũctis rite dispositis: surgẽs de Hierosolymis: uenit ad Palæstinos. Quos dũ bello uicisset: & multã prouiciã tenuisset: adiecitq; terminis Hebræorũ: bellum conuertit ad Moabitas: & duas qdẽ ptes eorũ exercitus uictas dimicando cõsumpsit: reliquos aut captiuos accipẽs: & annua tributa eis imponẽs: rursus cõtra Adrazarũ filiũ qdẽ Ararũ regẽ uero Sophinã cõuertit exercitũ: de cuius acie habita cõgressione circa Eufratẽ fluuiũ pedestriũ qdẽ pemit quasi uiginti milia: equestrũ qnq; milia: cõpitiq; currus eius: quorũ plurimos incẽdit: centũ tantũmodo reueruauit. Audiẽs aut Damasci Syriã rex Adadus: qdã Dauid expugnasset Adrazarũ tanq; amicũ ad eius solatia cũ maximo uenit exercitu: eũ sicut spabat ab oppõsiõne liberaturus: & congressus denuo apud Eufratẽ contra Dauid: bello deuictus ẽ. Ceciderũt. n. ferientibus eos Hæbreis de exercitu Adadi qsi uiginti milia: reliq; uero in fugam uersi sunt. Meminit aut regis & Nicolaus in qnto historiã libro sic dicens. Post hæc aut transactõ iam multo tpe: qdam prouincialiũ noĩe Adadus: ualde fortissimũ in Damasco & alia Syria præter Phœnicem impauit: & habuit contra Dauid iudeã regẽ. Cũq; multis præliis dimicasset: nouissime circa Eufratem uictus est: q tunc optimus regum robore & fortitudi ne uidebatur. Ad hæc aut etiam liberos eius dicit quia post illius mortẽ suscipiebãt ab alterutris & regnum & nomen: his uerbis. Siquidem illo moriẽte: eius nepotes usq; ad decimã generationem regnauerunt: singulis qbusq; a patre mox in ipso principio nomen accipiẽtib: sicut in ægypto Ptolemæi quorum tertius ualde potens: & reparare uolẽs aui pditionem: bello illato iudæis: uastauit. prouinciam: quã modo Samaria nuncupãt. Non est aut historiographus ueritate priuatus. Is est utiq; Adadans: qui pugnauit in Samaria: regnãte Achab: apud Hæbreos: de quo post hæc loco suo narrabimus. Igitur Dauid castrametatus ad Damascũ: omnẽ reliquã syriã regionẽ suã ditiõĩ subiecit: & munitiones in prouincia uniuersa constituens: tributaq; eos inferre decernens: euersus est: aureãq; pharetram & arma diuersa q custodes corpis Adadi gerebãt: deo dicauit in Hierosolymis: q postea Aegyptiorũ rex Sesach dũ pugnasset cõtra eius nepotẽ Roboã cõpiti: & multas alias ex Hierosolymis secũ diuitias ad ppria deportabat. Hæc itaq; dũ in loco pprio uenerimus: singula quæq; narrabimus. Rex igit Hæbreorũ deo sibimet coopante: & oĩa bella subdente: ẽt contra alias Adrazari regis ciuitates castrametatus est. i. Bacham & Machoneas q̄s capiẽs magna uirtute uastauit. Inuentum ergo in eis est aurũ multum: necnõ & argentũ: in sup & æ: qdã auro meliũ eẽ dicebant ex quo etiã Salomon illud magnũ uas qdã mare uocabatur effecit: optimos cantharos: cũ deo tẽplũ edificasset. Cũq; rex Emathenus audisset Adrazarũ & eius exercitum fuisse uastatũ: metuẽs ne Dauid sup eũ quoq; ueniret: amicitii & fide eũ uoluit obligare: misitq; ad eũ Adarã filiũ suũ: egitq; gratias q ininicus eius Adrazarũ fuerit expugnatus: utq; societãtẽ cũ eo & amicitias faceret exorauit. Cui etiam magna munera direxit: idest uasa antiqua operatione facta aurea & argentea simul & ærea. Dauid autem factõ fœdere cũ Thou rege Ematheno: eiusq; dona suscipiens: filium ipsius cũ honore cõpetenti utriusq; dimisit: ea uero quæ ab illo fuerãt destinata: & aurũ aliud & argẽtum qdã de ciuitatibus diuersis & gentibus habuerat subiugatis: secum portãtẽ dicauit deo. Non aut ipsi solũmodo dimicãti: q; exercitum producenti uictoriam contulit deus: sed ẽt misisset Abessã fratrem Ioab cũ magna manu in Idumãã: p illũ quoq; uictoriã ei cõcessisset: Idumæorũ quoq; decẽ & octo milia uiros Abyfai. dimicãdo pemit. Tunc. n. oẽm Idumæã rex in sua ditione p̄cipiens tributã p terra & p uniuscuiusq; capite ab eis accipiebat. Erat aut & naturaliter iustus: & iudicioq; cõtẽplatione uerissimus. Principẽ uero totius exercitus habuit Ioab: ad conscriptiones autem gestorũ Iosaphat filium Agilud. Instituit aut de domo Phinees principem sacerdotũ Abiathar: qui eius amicus erat: scribam uero fecit Saraiã Banaia autẽ filio Ioiaðã custodiendorum corporum præbuit principatũ. Seniores autem filii eius circa corpus & eius custodiam erant. Recordatus autem est etiam fœderis: & iurãturandi quod habuerat cum Ionathã filio Saul: & amicitiaq; atq; studii illius oblitus nõ est. Nam iter alia bona memor etiam erat eorum: qui ei præterito tempore beneficia præbuisser. Præcepit ergo requiri: si aliquis de Saul genere superesset: cui retributionis debitum pro Ionathã: ut pro beneficiis illius ei sua munera repensaret. Et cum quidam fuisset adductus de domo Saul qui potuisset scire si quis adhuc genere superesset: interrogauit eũ: si aliquem nosset uiuere de cognatione Ionathã: ut pro beneficiis illius ei sua munera repensaret. Qui respondit relictum eius esse filium: nomine Memphibos: uestigiis claudicantem. Is enim dum pater eius & auus nunciati fuissent in bello cecidisse: a nutrice sua raptus: & ea fugiente lapsus eius ex humeris: gressus ualde uexauerat. Dumq; cognouisset: ubi uel apud quem nutriretur: misit ad Machir in ciuitatem Iodabar: apud quem Ionathã filius alebatur. Quo factõ: uenit Memphibos ad regem: & prostratus in faciem adorauit eum. Dauid autem iussit eum habere fiduciam: & sperare meliora: deditque ei domum paternam: & omnem substantiam: quam Saul auus eius habuerat: fecitq; eum conuiuium suum: præcipiens: ut nullo die ab eius mensã recederet. Cunque puer adorasset: & re-

tulisset gratias pro uerbis pariter & pro donis: uocauit Dauid Siba: dicens: paternam se domū & omnē Saul substantiam Ionathæ filio condonasse. Illi uero præcepit: ut operaretur terram: & collectos redditus uniuersos in Hierosolymā deportaret: atq; quotidie ad mēsam regis deduceret puer: p̄m̄q; Sibam & filios eius numero quindēcim: & famulos numero uiginti Mēphibos filio Ionathæ donauit. Hæc itaq; constituēte rege: Siba famulus adorans: & cuncta se promittēs facturū esse discessit. Ionathæ ergo filius in Hierosolyma habitauit: habēs cum rege conuiuū: cui oēs diligētia ueluti filio regis exhibebatur. Habuit uero & filium quē appellauit Micham. Ergo qui relictī fuerāt de genere Saul & Ionathæ hunc honorē apud Dauid habuisse noscuntur.

Quo cōtra Ammonitas: & Mesopotamēnos pugnauerit ac p̄ualuerit. CAP. VI.

Illo itaq; tēpore Naas amico Dauid Ammonitarū rege defūcto: eiq; filio ī regno succedēte: misit Dauid ut eum cōsolaret: mortē patris se uiter ferre monēs: atq; in amicitia quā cū patre eius habuerat p̄maneret. Quod p̄ncipes Ammonitarū mala uolūtate: & nō secūdū Dauid cōsiliū susceperūt: exacerūtq; regē suū: dicētes: exploratores misisse Dauid q̄ eorū puinciā & exercitū clemētiā occasione cognoscerēt & cauēda eorū colloquia suaserūt: ne in caute piculum alicuius calamitatis incurrerēt. Hæc itaq; credēs bene tractasse suos iudices Ammonitarū rex legatos qui a Dauid missi fuerant: grauissimis affecit iniuriis. Radens enim medietatem barbæ eorum: & uestium eorum medietatem abscindens: relatuos operibus & non uerbis dira responsa dimisit. Rex autem Israhelitarum hæc cognoscens indignatus est: & iniuriam factam sibi nequaquā despiciens: contra Ammonitas parauit bellum: ut contumeliam quæ fuerat legatis suis imposita: regis piculum uindicaret. Porro necessarii regis Ammonitarum & principes uidentes quia fœdera dirupissent: & pœnas pro tali præsumptione luere deberent: semetipsos ad prælia præparabant. Tum uero mittentes ad Syrum Mesopotamiæ regē mille talenta: sociū eū sub hac mercede fieri poposcerunt. Habebat autem iste rex pedestrium uiginti milia. Conduxerunt autem & regem prouinciæ Maacha: & quartum nomine Abistob. Sed & isti habebant duodecim milia armatorum. Dauid autem non expauit: neq; horū solatiū: neq; Ammonitarū exercitum: securus de deo qui iuste contra eos erat pro hmōi iniuria pugnaturus. Et cum dedisset Ioab principi militiæ florē totius exercitus misit eum contra illos ad præliū. Qui circa Metropholim Ammonitarū Charan achan ueniens castra fixit. Igitur hostibus egredientibus: & acie non simul: sed in duas partes disponentibus: quorū auxiliatorū quidem manus in campo curio cōstituta esse uidebatur: Ammonitarum autem exercitus circa portas aduersus Hæbreos uidens hoc Ioab contraria molitione tractauit: & fortissimos quidem uiros eligens se opposuit Syro: & regibus qui cum eo erant: reliquam uero partē fratri suo Abyfai tradidit: ut contra Ammonitarū acie dimicaret: dicens: ut si uideret Syros sibi & præualere & fortiores esse: acie conuersa ferret ei solatia: si autē illū Ammonitarū cōprimeret: ipse eum similiter adiuuaret. Cūq; inuissset fratrem: atq; rogasset: ut magnanimitē & fiducialiter ageret uniuersa: & grauē uerecūdiam metuēs decertaret: illū quidē cū Ammonitis pugnatū dimisit: ipse autē Syros aggressus est. Qui primo quidem fortiter restiterunt: multos tamē eorū peremit Ioab: oēs autē cōuegit in fugam. Quod uidētes Ammonitarū: metuētēsq; Abyfai & eius exercitū nō restiterunt ac suos imitati: in ciuitatē repente fugerunt. Hostibus ergo ita deuictis Ioab ad regē cū claro triumpho in Hierosolymam remeauit. Hæc ergo deuictio non psuasit Ammonitis: ut a bello quiescerēt: neq; dū cognoscerēt dauid uictorē a præliis abstinerunt: sed mittētes ad regem Syrorū Adadezer trans eufratem: eum ad solatium conduxerunt: qui habebat quidem principem militiæ sobbacorū: pedestriam uero octogintamilia: & equitum mille. Cognoscēs autē rex Hæbreorum rursus Ammonitas tantū supra se exercitū congregasse: non iam aduersus eos p̄ duces suos pugna re decreuit: sed ipse cū omni uirtute transiēs Iordanē fluuiū eis occurrit: & congressus ī pugna uicit e gregie: & interfecit milia pedestriū quadraginta: equitū uero usq; septingētos. Prostrauit autē in acie principē militiæ Chadā noīe Sobach: cum quo uulnere mortuus eē noscit. Mesopotamiæ uero dum pugna fuisset hoc modo terminata tradiderūt se dauid: & dona miserūt ei. Et ille quidē solus ē reuersus in Hierosolymam. Cum autē uer inchoasset: misit dauid principē militiæ Ioab: ut cū Ammonitarum gente pugnaret. Ille uero proficiscēs: omnem eorum depopulatus est regionem: & ipsos in metropoli Rabath clausos obsedit.

Quoniā Dauid concubuit cū Bersabee uxore Vriæ: & ipsum Vriam fecit occidi gladio filiorum Amon: & de uerbo Nathan ad eum missi pro peccato qd̄ cōmiserat. CAP. VII.

Contigit igit ea tēpestate dauid pessimū uiciū: cū esset natura iustus: atq; religiosus & patrias leges magna uirtute seruaret. Is enim dū hora meridiana iā ad uesperā declināte: ī superiora regalia solito more deābularet: uidit mulierculā sp̄e ualde pulcherrimā. & cūctis sc̄is p̄ponēdā in domo p̄pria aqua frigida se lauāte: noīe bersaben. Cuius mulieris pulchritudine stupēs: cōcupiscētiā retinere nō potuit. Quā dū uocari fecisset: cū ea cōcubuit. Quæ cōcupiēs: misit ad regē: & ut cogitaret insinuauit: q̄ten? cōmissū scel? potuisset abscondi ne secūdū leges patrias motiret adultera. Dauid at uigē ei? noīe Vriā q̄ erat Ioab armiger: de obsessione bellica fecit euocari. Quo ueniēte: de exercitu ac de obsessione requirebat. Illo autē referente oīa

ei prospere prouenire: tollens epulas de suo conuiuio dedit ei: iussitq; ut pergens ad suam coniugem in eius recumberet amplexibus. Vrias autem hoc quidem non fecit: dormitauit autem inter alios armigeros regis. Quod dum cognouisset rex: requisiiuit: cur post tantum tempus propriam non uenisset ad domum: nec ad uxorem: dum omnes de peregrinatione remeantes: hanc habebant uoluntatem. Cur respondit: non esse iustum ut dum comilitones eius: & dux in terra castrorum & in hostium regione dormitarent: ipse cum uxore propria requiesceret: & epulus indulgeret. Et cum hæc ille dixisset: præcepit: ut illa die ibi maneret: altera uero die pergere dimitteretur ad ducem. Vocatus ergo rursus ad cœnam Vrias a rege: & ad ebrietatem usq; perductus: inuitante eo studio se rege frequenter ad copulam: nihilominus iterum dormiuit ad ianuam regis: nullo desiderio concitatus uxoris. Quo factò: nimie rex contristatus: scripsit Ioab Vriam quasi in eo deliquerit præcipiens puniendum. Significauit etiam ultionis modum: ne fieret ipse in suo scelere manifestus dicēs: ut parte qua esset hostium grauis manus: & posset pugnando periculum sustinere: ibi eum poneret: & commisso prælio iuberet cunctos ab eo recedere: ut solus in mortis periculo remaneret. Et cum hæc scripsisset & suo signaculo munisset: epistolam Ioab deferendam dedit Vriæ. Ioab autem litteras suscipiens: & uoluntatem regis agnoscens: ad locum ubi hostes nouerat fortiter imminere Vriam constituit. Dedit itaq; ei quosdam militum optimorum: seq; dixit omnium uirtuti solatia præbiturum: si forte possent partem muri deiicere: & ad internam ciuitatis intrare. Quem petit: ut cum esset miles ualde fortissimus: & haberet gloriam apud regem & omnem exercitum: ad hoc non dedignaretur ad hostium incurSIONEM accedere: sed potius huiusmodi res agere congauderet. Cuiq; Vrias fiducialiter accessisset Ioab seorsum cum eo pugnaturus dixit: ut eum solum facta hostium incurSIONE desereret. Hæbreis igitur ad ciuitatem accedentibus: Ammonitæ metuentes: ne illo loco ubi Vrias constitutus erat uenientes inimici muros ciuitatis ascenderent: eligentes fortissimos uiros: & repente portas aperientes magno cursu & impetu inimicos aggressi sunt. Quod dum uidissent: omnes qui erant cum Vria sicut eis prædixerat Ioab recessere post tergum. Vrias autem dum confunderetur fugere: aciemq; deserere: sustinuit hostem: & imperiū eorum sua uiuacitate suscipiens: peremit quidem non paucos. Circundatus autem & captus in medio uulneratus iteriuit: cum quo etiā quidā alii de sociis sunt extincti. His ita gestis: nuncios Ioab misit ad regem: præcipiens eis ut dicerent: q; studuissent quidem capere ciuitatem: & cum accessissent ad murum: multis ibi cadentibus abcessissent: & siquidē irasceretur: Vrie mortem piter indicarent. Hæc igitur audiente rege: & grauitè ferente: & dicente eos incaute fecisse: ut ad murum urbis accederent: cum magis deberet p cuniculos aut alias machinationes cape ciuitatem: dum utiq; exemplum haberet filii Gedeō Abimelech: qui dum turrim Thebes expugnare uellet: uiolenter a sene muliere petra percussus probaretur extinctus: & cum esset uir fortissimus: pp difficultatem rei turpiter sit peremptus: qua memoria oportuisset eos muros hostiū non adire: cum sit optimum apud omnes: ut ea quæ geruntur in præliis seu bene seu male: memoria teneantur: quatenus alia quidem imitanda sint alia fugienda. Cuiq; hesitasset rex: & de casu bellico cogitaret: Vriæ morte a nunciis indicata: repente ab indignatione cessauit. iussitq; ut reuertentes Ioab dicerent: humanum esse quod contigit & bella huiusmodi semper habere naturam mutabilem: ut aliquando quidem inimici superiores sint: aliquando uero subiecti: decetero uero in obsidione p uidentum: ne denuo in aliqua parte delinquerent: sed uallis & molitionibus diuersis obsiderent: & præuidentes ciuitatem quidē omnino subuerterent: & habitatores omnes piter trucidaret. Nūcius itaq; Ioab ea quæ fuerant a rege dicta portabat. Vxor autem Vriæ betesaber mortem sui uiri cognoscens multis eum diebus fleuit. Quiescete uero tristitia eius & lachrymis: mox eam accepit uxor: & filius masculus ex ea processit. Quas nuptias deus non libenter ispexit: sed iratus cōtra Dauid: apparuit i somnis prophætæ Nathā regem culpans in his quæ male cōmiserat. Nathā ergo cū eēt uir urbanus & sapiens: & cogitaret quia reges dum in irā incitantur: amplius eā: q; iustitiæ iura respiciunt: interminationes quidem dei tunc tacere decreuit: & alia uero uerba utilia loqui disposuit: & dicēs ei huiusmodi cām: quid de ea sentiret: manifestum sibi fieri postulabat. Duo inquit uiri in una ciuitate degebant quorū unus idoneus erat: & multos greges iumentorum: bonumq; & ouium possidebat alter pauperculus: qui unam tantū agnam habebat quā cum suis filiis enutriebat: cum qua etiam cibis propriis uescebat: & quā non aliter: quam filiam diligebat. Cūq; hospes uenisset ad diuitem: nihil de suis pecudibus uoluit occidere: ut epulas amico pberet: sed misit ad agnam paupis: & eam sublatā: peregrino conuiuio ministravit. Hic itaq; sermo uehemēter cōmouit regem: malignūq; pñūciauit illum hoīem corā Nathan: qui talia ppetrasset: & qdruplum dixit pro agna iuste rediturum: & sup hoc morte multandum. Nathan autē respondēs: ait: ipsum eē quē pati talia decreuisset: quia opus malum ualde cōmiserit: reuelauit ei: & apte manifestauit iram dei: qui eū regem cūctorū fecerat Hæbreorū: & oīum i circuitu gētiū multarū atq; magnarū cōstituerat dominū: & a manibus Saul antea liberauerat: dederatq; ei cōiuges: quibus iuste fuerat & legaliter copulatus: sed quia nunc eum spreuisset: & impie contempisset: eo q; & alienā uxore tulisset: & uix eius necandum hostibus tradidisset: deo eum pœnas exoluere: & uxores eius ab uno dicebat filio uiolētias sustinere: seq; ipsū fore eius iudicium expellendum: & dū eius peccatū occulte fuisset gestū: illud cūctis uidētibus ageret: moriturūq;

pitet & puerum: qui ex ea esset pcreatus. In his ergo rege turbato: & ualde cōfuso: & cum lachrymis & tristitia impie se gessisse confessio: erat enim deicola: uir qui nil omnino in sua uita præter in casu uxoris Vriæ deliquerat: misertus est deus: & recōciliatus ei: seruaturum se eius uitam: regnumq; pollicitus est agenti penitentiam de his: quæ male gesta fuerāt. Cūq; Nathan regi prophetasset: domi reuersus est. Puerum uero qui de uxore Vriæ fuerat generatus: grauis diuinitus languor iuasit. Pro quo rex nimis afflctus: cum a cibo septem diebus abstinuisset: adhorantibus sæpe famulis nō comedit: sed uestibus atris indutus: atq; prostratus in cilicio iacebat in pauimento: & deo pro salute pueri supplicabat: quia ualde eius matrem amabat. Septima ergo die puero moriente: non præsumebant hoc regi famuli nunciare: cogitantes: quia si cognosceret: & a cibo & ab alia sui diligentia potius abstineret: tanq; in luctu filii constitutus: quippe cum eo languente: talia per tristitiam pertulisset. Sentiens autem rex famulos perturbari: & ea pati quæ præcipue solent aliquid celare uolentibus prouenire: intelligens mortuum puerum: & uocans unum de famulis: ac ueritatem audiens. repente surrexit & lauit & sumens candidam uestem: uenit ad tabernaculum dei: iussitq; cibos apponi: Quo factō: multus stupor eius cognatos: & famulos appræhendit: quia cum nihil horum puero languente fecisset: eo mortuo: simul hæc omnia celebraret. Cūq; ab eo huius facti causam requirerēt: asserēs eos nimis indoctos: ait: adhuc quidem uiuēte puero dum spem salutis eius haberet hæc omnia faciebat: credens per hæc se placare diuinitatem: quo deficiente uita uana tristitia nihil prodesset. Quod cū dixisset: regis sapientiam laudauerunt. Post hæc autem ingressus est ad mulierem Betensaber. Quæ concipiens: masculum filium procreauit: quem iubente Nathan propheta Salomon appellauit. Porro Ioab Ammonitas obsessione fortiter affligebat: aquam eis auferens: & rerum cæterarum ubertatem: multumq; eos cogebat cibi & potus inopia laborare. Ex modico namq; puteo bibebāt omnes: & licet illis esset fontis auxilium: ne tamen deficeret: non eo largius utebātur. Quo factō scripsit hæc regi significans: & rogans eum ut ueniret ad ciuitatem quatenus eius nomini uictoriam designaret. Quod cum scripsisset Ioab: approbans rex eius uoluntatem: & deuotionis fidem: sumpto secū exercitu: uenit: ut Rabath depopularetur urbem. Quam dum bellica lege cepisset: milites eam uastare permisit: ipse uero tulit coronam regis Ammonitarū: habentem pondus auri talētum & lapides preciosos: & in medio sui Sardonicem: quā semp Dauid gestabat in capite. Multa siquidem alia & præciosa spolia in ea comperit ac rapuit ciuitate: uiros autē eius tormētus affectit. Hoc itaq; modo etiam Ammonitarum urbes quas cepit euertit.

Quoniā Ammon filius Dauid mixtus est sorori suæ Thamar: pro qua re Absolon frater eius interfecit eum: & de fuga Absolon: & reuocatione ipsius ad patrem. CAP. VIII.

Reuertente igitur in Hierosolymā rege domus eius turpi uicio maculata est. Erat enim illi filia uirgo: noīe Thamar: pulchritudine ualde præcipua: ita ut oēs fœminas speciosas euinceret. Huic frater erat Absolō: ex una genitrice pcreat. Hæc Ammō filiorū Dauid senior concupiscit: & cū neq; ppter uirginitatē eius: neq; ppter custodiā suo potiri desiderio præualeret: crudeli pcussus uulnere carpebatur. Dūq; eius corpus iteriori languore tabesceret: & iam dolorē macies pmutaret: innotuit Ionadæ cuidā cognato eius pariter & amico. Erat uir iste sapiēs: & intellectu nimis acutus. Videns ergo quotidie Ammō nō naturale corpus habentem: accedens interrogauit ut ei cām rei huius ediceret: dicebatq; arbitrari se hæc illū amoris occasione pferre. Cūq; confessus fuisset ei Ammon passionē suā: & quia sororē suam consanguineā concupisceret: consilium ei suum desiderium adipiscēdi hoc mō dedit: monēs ut egritudinē simularet & ueniret ad se patē pteret: ut ei sororem exhiberet: ut cōpetēs egrotati ministerium destinaret: qd si fieret: priuaretur citius languore: Ammon ergo ponēs semetipsum in lectulo secundum Ionadæ cōsiliū simulabat infirmitatem: ut dū ad eū uisitandū pater uenisset: poposisset sororem ei dirigere. Quam dū pater incunctatē iussisset adduci: ea ueniēte præcepit: ut ei manu sua faceret panes fixos dicens suauiter se ex eius manibus cōmesturum. Illa uero uidente fratre conspersa farina faciēs collicidas: easq; frigus obtulit fratri. Et ille quidem nequaq; gustauit ex eis: sed iussit famulos ut omne a domo repellerent: ut qsi facta quiete dormiret. Cūq; famuli quod iusserat impleuissent: iussit sorori: ut ei cibum ad interiore locum domus afferret. Quod dum puella fecisset appræhendens eā: ut cū eo concuberet suadere tentauerat. Puella uero clamabat dicens. Noli uiolentiam facere nec impetante mihi frater inferre: noli leges transcendere: & te iniquissima cōfusione nuisci: sed quiesce a re tam iniusta: & ex sceleratissimo desiderio: ex quo obprobrium & turpitudine nostræ domui perpetua conferatur: adiiciens: quia si de hac re loqueretur pater coniugium eius non denegaret ei. Et hæc quidem dicebat: uolens ad præsens impetum eius perulantem declinare. At ille non acquieuit: sed inmitate amoris illius inflamatus: & robore eius passionis ualde perplexus uim intulit ei: Quem repēte odium post stuprum sororis inuasit: & iniuria perpetrata: eam surgere & abire præcepit. Cūq; illa in hoc deteriorē proclamaret iniuriam sibi irrogatam nec usq; ad noctē eam manere pmitteret: repente eam discedere iussit in die: ut etiam testimonium suæ confusionis incurreret. Qua resistente iussit famulo ut eam prorsus expelleret. Illa uero dolēs iniuriā simul & uiolētiam: disrupto colobio quibus antiquæ uirgines utebantur: habente manicas: & ad talos usq; profusas: ne facile uiderentur

& cinere asperfo capite ibat per mediam ciuitatem: clamans & ingemiscēs uiolentiam sibi met irrogatam. Quam dum inuenisset frater Absolon: requisit qua caula proueniente hoc ageret. Et cum facta sibi dixisset iniuriam: quiescere & mediocriter ait ferre germanam: & iniuriā nō putare: quod corrupta eēt a fratre. Cui dum satisfactum fuisset clamare: & uiolentiam suam multis indicare cessauit: & multo tempore apud fratrem Absolon uidua permansit. Quod dum cognouisset Dauid doluit quidem sed cum Ammon seniore filium suum ualde diligeret eum noluit contristare. Quem Absolon crudeliter abhorrebat: & latenter oportuno tempore ultionis delicti illius expectabat. Igitur secundus iam annus corruptionis sororis eius excesserat: & cum greges suos tonsurus ascenderet in ciuitate Balsorē autē hęc in sorte tribus Effraim: rogauit patrem ut cum fratribus ad eius cōuuiū cōueniret. Quo recusante: ne illi grauis uideret existere uel fratres dirigi supplicauit. Quibus destinatis: iussit Absolon famulis propriis ut cum uiderent ammon ebrietate dissolutum: illo annuente interficerent eum: nullumq; metuerent. Quo facto fratres cūctos terror grauis & tumultus inuasit: & de se quoq; singuli formidantes: ascendentesq; in equis reuertebant ad patrem. Quidā uero præcedens nūciavit patri quasi cūctos fratres interfecisset Absolon. Tunc Dauid quasi oēs uere simul extincti sint & hoc a fratre tristitia quæ usq; ad mortem fere uideretur amara nimis inuasit & eo dolore neq; eam requisit: nec aliud quicq; post hoc tanti mali facinus cognoscere uoluit: neq; sustinuit sed repente ueste dirupta: prostratus in terra iacebat: lugens filio uniuersos: & qui mortui nunciati fuerant & simul qui eos occiderat. Ionadab uero filius Semnaa fratris Dauid consolabatur eū: ut a tristitia tanta recederet: nec crederet filios alios interemptos: quia nec cā talis extaret: sed esset credibile: quia hoc fecisset Absolon in solum Ammon: propter Thamar suæ sororis iniuriā. Inter hæc autē sonus equorū & tumultus quorūdā uenientiū: attentos eos fecit. Erant autem filii regis: qui a conuiuiō fugiebant. His lugentibus tristis pater occurrit: & præter spem uidēs quos ante paululum perisse crediderat: eos amplexat^r est. Erat itaq; cūctis luctus & gemitus: illis quidem supra mortuū fratrem regi uero sup filium iterēptū. Absolon autē fugit in Gessur ad auū maternum: uirum prouinciae illius potētē est: apud quē triū annoꝝ tpe commoratus est. Cūq; Dauid uolūtātē haberet: ut ad reuocādū Absolon filium destinaret: non ad uindictam: quādo erat ira iā lōgo tēpore leuigata: ad hanc rem princeps milicie Ioab eū potius incitauit. Præparauit enī quādā mulierē iā ætate puestā: ut eum sub schemate luctus interpellaret: & huiusmodi uerba proferret. Quæ ait. Duo filii mihi rex erant qui in agro fuerāt in cōtentionē cōuersi: nullosq; præsentē qui eos placare potuisset: ab altero alter percussus iteriit. Cognatis autē interfectore petētibus: & uolentibus eum occidere: supplico ut mihi salutē præcipias filii cōdonari: nec reliquā spem meæ senectutis sinas auferri: & prohibeas cunctos: qui meum filium interficere moliantur. Non enim aliud illud poterunt sequi nisi q; timor regis impetrauerit. Rege itaq; mulieris præcibus annuente: respondens denuo mulier regi: gratias inquit ago tuæ benignitati: qui meæ misertus es senectutis: & pene sine filiis desolatā: filiu habere fecisti. Sed ut firma mihi sint tuæ dona clementiæ: precor tuo filio esto propitius: eiq; remitte delictum. Quo enī creditura sum securitatis mihi in hoc præbuisse beneficiū: cum te uideam in cā simili cum tuo filio manere semp iratum. Factum nāq; est ut cum filius unus contra uolūtātē patris mortu^s sit sponte hac cā apponatur & alius. Intellexit itaq; rex hoc consiliū studio Ioab immissum: & interrogata muliercula dum cognouisset hoc uerū esse rex uocans Ioab: ait impetrasse studii sui uotum: eūq; Absolon reuocare præcepit. Non enim circa eum iam ulterius se dixit esse crudelē: sed irā indignationemq; remittere. Ille uero cū adorasset regē: & eius sermonibus gratias retulisset: repente profectus est in Gessur: & assumpto Absolon: in Hierosolymam remeauit. Præmisit autem rex dum uenire filium cognouisset: & præcepit: ut ad domū propriam remearet: non enim iustū credidit: ut mox uenientē susciperet: aut uideret. Ille uero patre iubēte eius declinauit aspectū: cui tamē a familiaribus debitum exhibebatur officium. Huius itaq; pulchritudo licet in tristitia positi: & diligentiam competentem regis filio non habenti nequaq; deposita est: sed erat speciosus: & splendebat omni decore & corporis magna proceritate: ita ut eos qui erant in epulis constituti transcenderet. Cuius capitis erat tanta cesaries: ut uix octo diebus tonderi potuisset: & erat tonsaræ eius pondus siclora m ducentorum qui faciunt quinq; minas. Habebat autem in Hierosolymis annis duobus: habuitq; tres filios masculos: & filiam unam nimis speciosam: quā rex postea Roboā salomonis filius accepit uxorem: ex qua natus est puer nomine Abias. Inter hæc mittens Absolon ad Ioab poposcit ab eo: ut perfecte placaret patrem: & peteret quatenus eum ad suum aspectum & colloquium reuocaret. Negligente uero Ioab: mittens aliquos suorum confinem segetem eis incendit. Quod cum ille cognouisset: ad Absolon uenit culpans eum: & causam rei huius inquirens. Cui respondit. Hoc consiliū comperi: ut te ad nos ducere potuissem negligentē uerba quæ ibi pro paterna reconciliatiōe mandabā. Quapropter præsentem te precor ut mitiges genitorem meum. Ego nāq; peius a fuga esse iudicio huc me uenisse: patre mihi hætenus irascente. Ioab autem necessitatem eius cognoscēs & misertus mediator exiit apud regem: eiq; locutus de filio egit: ut libēter eum susciperet. Quo ueniente: & in terram prostrato: ac supplicante: ut peti ueniam impetraret: porrexit dextram & alleuauit eum & gestorum obliuionem se habere pollicitus est.

Quo David domesticis contra eum seditionē faciētibz a filio sit expulsus. uero dum pugnaret
 contra suum patrem Absolon cum exercitu suo deperit. CAP. VIII.

Absolon autem dum ei hoc fuisset a patre cōcessū in puo tpe multos equos: & multos
 sibi currus instituit: & armigeros quinquaginta: & diebus singulis surgēs diluculo ad rega
 lia ueniebat: & q̄ causas habebat: & minores inueniebāt i eis delectabiliter alloquebat
 q̄si nō habēte bonos cōsiliarios patre: sed iniustos i suis sentēnis existentes: quorū iu
 dicio grauarent. Pro qua re fauorē sibi omnī collocabat: adiciebat p̄ter dicēs: q̄a si
 haberet hāc potestātē ipse: cūcta sub legū eq̄tate disponderet. Hāc itaq; eo agēte: populo sibi placato
 cū iā deuotionē cūctoz se obtinuisse cōsideret post recōciliationē p̄ris anis quatuor iā trāsactis sup
 plicauit: ut ei pater in Hæbrō ire permitteret: quatenus p̄missa deo sacrificia celebraret: q̄ fugiēs de
 uouisset. David ergo cōcedere p̄fectus ē: ad quē multus populus eo inuitante cōfluxit. Aderat autē
 ei & cōsiliarius David Achitofel: Giloneus: & ducētū uiri ex Hierosolymis: nesciētes quē conamen
 huiusmodi: sed uelut ad sacrificiū euocati. Hoc itaq; consilio rex ab oībz ordinatus est. Quod dū
 fuisset David nunciatū: & inopinabiliter hoc filiū fecisse cognouisset: metuens impietātē eius ac p̄
 sumptionem miratus: quia nec peccati ueniā recordatus ē: sed sup illa scelera potiora iniquiora cō
 miserit: primū quidē ut regnum a deo datum uellet auferre: secūdo ut patrē uita priuaret: delibera
 uit ut fugeret trās Iordanem: & uocatis amicis ac necessariis: & de filii supbia eis p̄cipuo cōsilio: cū
 itaq; cōmittēs deo: decē cōcubias custodes regaliū dereliquēs discessit ex Hierosolymis: et alia mul
 titudine cū eo fiducialiter egrediēte: simul & sexcentis armatis: qui Saul uiuente fuerant ei in fuga
 priori p̄cipites. Abiathar autē & Sadoch sacerdotibus: & oībz leuitis uolentibus simul egredi cū ar
 ca dei: suasisit ut magis in ciuitate cōsisterent cum eum posset deus etiam arca non portata liberare:
 mādauitq; eis ut latenter gesta quæq; ei nūciarentur. Habuit autē fideles ad omnia ministros: Achi
 maā filiū Sadoch: & Ionatham filiū Abiathar. Ethai autē Ietheus cum eo profectus ē: licet. David eū
 manere in ciuitate uoluisset. Cui dum aquiescere noluisse: ei puritatem potius suæ deuotiōis ostē
 dit. Ascēdēte autē David per montem oliueti pedib; nudis: & cūctis cū eo flētibus: nūciatū est Achi
 tofel esse cum Absolō. & eius parti fauere. Quod dum audisset: tristitia eius magis accreuit: deū ro
 gabat: & eum suppliciter exorabat: ut abalienaret mentem Absolon a consiliis Achitofel. Formida
 bat enim ne contra se ei dādo consilia p̄ualeret. Erat enim uir astutus: ad prospiciendā utilitatē ni
 mis argutus. Cūq; in montis uerticem puenisset ciuitate respecta cum multis lachrymis q̄si amisso
 regno: domino supplicabat. Occurrit autē uir q̄dam fidelis nomine Chusi: & ipse amicus. Quem cū
 uidisset David scissa ueste: & aspsō capite cinere flētē atq; lugentem: consolatus est eum: & a tristitia
 cessare poscebat. Et post hāc supplicabat ut iret ad Absolon: q̄si ei consentiēs & eius secreta consi
 deraret: consiliisq; resisteret Achitofel: q̄a si cū dauit p̄geret: rātū prodesse non posset. Obediens ille
 David eo derelicto uenit Hierosolymā: quo etiam non post multū uenit Absolō. Paululū itaq; exi
 de p̄cedēte dauid: Syba famulus Mēphibos quē curatorē instituerat possessionū quas donauerat fi
 lio Ionathæ: occurrit cum duobus asinis oneratis rebus in itinere necessariis: ex quibus ipse & qui cū
 eo erant refici debuissent. Requirente uero dauid: ubi relinqueret Mēphibos eth: ait. in Hierosolymis
 expectantem ordinari regi se in p̄senti seditione: p̄p̄ memoriā beneficiōz Saul. In his autē indi
 gnatus David: oīa quæcūq; concesserat Mēphibos: Sybæ donauit: multo iustus esse credēs: ut hic q̄
 ille potius hāc haberet. Et Syba quidē hoc factō gauisus est. Igitur ueniente. dauid in locū choraz:
 progressus est quidā de cognatōne Saul: nomie Semei: filius gere: & lapidabat eum: ac pessimus ser
 monibus accusabat. Circūstantib; at̄ amicis: adhuc amplius blasphemabat: & sanguinariū eū: multo
 rūq; malorū dicebat auctorem: increpans eum quatenus ex illa terra ueluti pollutus excederet: deo
 gratias referēdo qui eum priuasset regno: & per propriū filium p̄ eo q̄ peccasset in dominum saum
 rite p̄cnas exigeret. Omnibus autē supra modum per motam iracūdiā prouocatis & p̄cipue Aby
 sai uolētē interficere Semei: dauid ab ira retinuit dicens: ne malis p̄sēntibus opus nouæ occasio
 nis admittamus. Non enim circa hunc rabidum canem mihi respectus aut pudor est: sed ad deum
 intentio: propter quem iste super nos ira uidetur inuictus. Nec est admirandum: ab isto me talia su
 stinere: quando etiam filii uideor expertus impietatem. Sed forsan aderit nobis misericordia dei: &
 p̄ualebimus inimicis: quo adiuuante securo itinere properemus. Semei autem per aliam montis
 p̄tē currebat: & crebras ei faciebat iniurias. Cūq; dauid uenisset ad Iordanem: reficiebat ibidem suos
 itinere fatigatos. Igitur cum uenisset Absolon & Achitofel consiliarius in Hierosolymā cum omni
 populo: uenit ad eum amicus dauid Chusi: & cum adorasset Absolon: optabat regnū eius in sæculo
 & omni tempore permanere. Illo uero ei dicente: cur cum p̄cipuus patris eius eēt amicus eiq; fide
 lis ad omnia uiderentur: non cum eo tunc esset: sed illo derelicto transisset: ad eum temperate se face
 re dixit: sequi deum: & totius populi iudicium. His inquit domine tecum manentibus: recte & ego
 te sequor. Regnum enim tibi adeo collatū est: quapropter eandem fidē atq; deuotionem tibi p̄a
 bebo quam patri. Non enim pro rebus p̄sēntibus indignari fas est: quando non extraneam ad do
 mū mutatū est regnū: sed in ea p̄māsit filio succedēte patri. Hāc dicēs: satisfecit cū pri^o utiq; uideret
 eē suspectū. Et uocato Achitofel: qd̄ oporteret agi tractabat. Qui suasisit ei ad cōcubias sui p̄ris acce

dere: ex hoc enim populum scituum: crediturumque dicebat: quia circa patrem nulla ei iam reconciliatio superesset: ex hoc cum multa fiducia aduersus eum omnis multitudo pugnaret: haec enim apertas inimicitias eos habere: metuere credentes: posse patrem cum filio quocumque tempore concordare. Hoc ergo consilio flexus: iussit famulis ut tentoria in solario regio figerent: & uidente populo accedens: ad patris sui concubinas ingressus est. Haec autem gesta sunt: secundum Natha prophetiam: quam Dauid olim de filii inuasionem signauerat. Cum uero fecisset Absolon quae monuerat Achitofel: rursus secundum consilium de patre contra patrem eum proferre poscebat. Cumque ille decem milia electos sibi dari perisset: ut & patrem eius interimeret: & eos qui cum eo pergeret incolumes reuocaret: ut tunc firmum haberet imperium cum pater eius extingueretur: dum haec sententia placuisset: uocauit etiam Chusi amicum sui patris antiquum: sic enim ille eum uocabat. Cui dum sententiam Achitofel indicasset: quid etiam ei uideretur de eadem causa requirebat. Ille uero cognoscens: quia si fierent quae suadebat Achitofel. Dauid in mortis periculum peruenisset: contrariam sententiam nitentur afferre. Non ignoras inquit o rex tui patris & eorum qui cum eo sunt fortitudinem: quia multis preliis dimicauit: & semper superatis hostibus est reuersus. Nunc equidem credo illum in exercitu constitutum: est enim sicut nostri bellicosus: & idoneus omnia providere: & dolos superuentium hostium declinare certissimus: circa uesperam autem relinquere suos: aut in aliqua aula se celare: aut circa petras insidias facere dumque contigerit: ut nostri congregiantur ad praedium: illiusquidem uiri ad modicam se subducunt & dum securi fuerint de regis auxilio: resistunt. Et inter haec illis pugnantibus repente cum alio exercitu tuus pater apparens: suis quidem fortitudinem praebet ad bellum tuos uero inopinabili superuentu prosternet. Fac igitur operationem mei consilii: & cognoscens eius utilitatem: Achitofel refutata sententia. mittens in omnem prouinciam haebreorum: praecipit contra patrem tuum ut cunctus congregetur exercitus: & sumens ipse prelii militiam uniuersam: esto dux eorum: ut nulli ali committas hoc bellum. Facillime enim te credo fore uicturum: si eum cum paucis comprehenderis: cum tu multa milia pugnantium habeas: deuotionem suam tibi prebere uolentium. At si pater tuus fuerit obsessione circumdatus: machinationibus: aut trochlearum effusionibus ciuitatem illam facillime capiemus. Haec cum dixisset probabilior apparuit quam Achitofel. Nam ultra eius consilium Absolon potius huius elegit. Deus enim erat: qui in eius mente consilium Chusi melius faciebat. Quo facto festinabat Chusi ad sacerdotes Sadoch & Abiathar consilium Achitofel: necnon & suum pandens: & quia placuissent quae ipse mouerat indicauit: & exhortatus est repente ut mittentes haec renunciarerent. Dauid: & quae ab aduersariis tractata uidebantur aperiret: adiciens: ut studeat uelociter transire Iordanem: ne cum suis filius plequi festinaret: & antequam illi se mouissent: posset a filio comprehendi. Sacerdotes autem oportune suos filios ad hoc officium extra urbem celatos habebant. Quibus mandantes per fidelis ancillam quae tractabat Absolon: praeeperunt ut Dauid cum festinatione haec significaret. Illi uero nulla dilatione tardantes: sed mandata seruantes patrum: pii fidelisque ministerii & officii uelocitate & necessitatis instantiam cito iudicantes implenda: festinabant ad Dauid. Cumque duobus stadiis a ciuitate processissent: uidentes eos quidam equites: indicauerunt Absolon. Ille continuo ut comprehenderetur misit. Quod cognoscetes filii sacerdotum: ab itinere declinantes in uicem quaedam non longe ab Hierosolymis: cui nomen erat Bochom inuenientesque quaedam mulierculam rogauerunt ut eos celaret: & munitionem metuentibus exhiberet. Illa uero inueniens illos in puteum repente deposuit: & expansis desuper pellibus os eius aperuit. Cumque persequentes eos uenissent: & de eis mulierem requisissent: illa uidisse quidem se non negauit: dicens apud se eos sumpsisse potum: & continuo discessisse: tamen si cum uelocitate sequerentur: facile eos comprehendi posse dicebat. Cum ergo diu secuti non comprehendissent eos reuersi sunt. Mulier autem uidens eos remeantes: & nullum iam periculum iuuenibus comprehensionis imminere conspiciens: abstractos e lacu dimisit ad proprium itineris opus. Qui multo studio festinantes: uenerunt ad Dauid & cuncta ei quae tractabat Absolon subtiliter indicauerunt. Tunc ille licet iam nox esset: praecipit tamen suos Iordanem transire cum festinatione. Achitofel autem uidens suam sententiam fuisse reprobam ascendens iumentum suum uenit ad regionem Gilon: conuocatisque omnibus suis: consilium quod dederat Absolon eis exposuit: & quia eo quod auditus ipse non fuerat: non eius tardaret interitus indicauit. Dicebat enim Dauid post uictoriam in regnum continuo rediturum: & melius sibi fore ut libere & magnanime abrupterent uitam: quam se Dauid reseruare ad poenam: contra quem Absolon talia consilia praebuisset. Et haec cum dixisset: accedens in locum domus suae secretiore: laqueo se suspendit. Igitur Achitofel iudicio suo huiusmodi morte damnatum deponentes sui de laqueo sepulturae tradiderunt. Dauid autem sicut praediximus transiens Iordanem: uenit in castra optima: & munitissimam ciuitatem: suscepitque eum libentissime cunctae priorae prouinciae: & fugam illius temporis reuertentes: & honorem eius sollicitatis pristinae conferentes. Erant autem Bergileus: Galaditis: & Sypha potentissimus: & Amandias & Machir terrae Galaditis primus. Hi namque rerum omnium copiam. Dauid & qui cum eo erant opulentissime praebuerunt ita: ut neque lecti strati deessent: nec panes aut uinum: sed etiam ubertatem pecudum ministrarent: quatenus & quietem laborantibus: & ciborum utilium copiam eis ad facietatem exhiberent. Et hi quidem hoc modo erant constituti.

Quo post mortē Absolon dauid reuersus est ad regnum: & ad sedem regni Hierosolymam: & de seditione quam mouit contra eum Seba filius Bochri.

CAPIT. X.

Absolon itaq; congregato magno habreorum exercitu super patre: & transiens fluuiū Iordanē non longe a castris uenit in Galaditidē regionē: constituitq; principē totius exercitus Amasam in loco Ioab consobrini sui: erat enī de patre Getho: & matre Absgea pgenitus: Abigea uero & Sauiā mater Ioab Dauid sorores fuere. Dauid uero eo q; cū eo erat cū recensuisset: & iuenisset usq; ad quattuor milia armatorū: noluit expectare quādo super eū Absolon ueniret: sed cōstituit super suos millenarios & cētenarios: diuiso exercitu tripartite: & aliā qdem partē Ioab principi militiæ dedit: aliā uero fratri eius Abylai: tertiam cōmisit Etheo qui erat amicus eius de ciuitate geth. Cūq; uellet ipse ad bellum simul exire: amici non permiserunt: consilio eum sapientissimo retinentes. Dicebant enim quia si cum illo deuincerent oēm spem utilitatis amitterent: si uero una parte uicta ad eū reliqua remearent: possent denuo p̄hū reparare: quando etiā hostes habitarent aliū exercitū manere cum rege. Hoc cōsiliū libenter accipiēs Dauid: ipse qdem in castris manere decreuit: & duces & amicos ad praeliū destinās: rogabat ut fortitudinē sui & fidē & memoriā exhiberent: utq; puero Absolon uictores parcerent: ne illo moriēte: aliqd in se mali cōmitterent: optāsq; cūctis uictoriā: diuinit exercitū. Ioab itaq; acie cōstituit contra hostes in cāpo: habens post tergū siluā. Eduxit autē diuerso Absolon & suū exercitū: & facta cōgressione belli opa præcipua manuū: & maxime p̄sumptiōis ex utraq; pte gerebant: alii quidē ut regnū Dauid reciperet: laborabāt: & omni magnanimitate desudabāt: alii uero: ne & eo priuaret Absolō regno: & daret patri p̄ sua p̄sumptiōe supplicū in nullo segnes erāt: aut facere aut pati quodcūq; belli casus afferret: nisi p̄meruebant etiā: ne ab Ioab: & eius paucis militibus tanta multitudo subiungaretur: Inter hæc uicit Dauid exercitus robore magnitudinis & exercitatiōe bellorū: fugiētēsq; p̄ siluās & colles p̄secuti sunt: & alios qdē cōperūt: alios autē iterfecerūt: ita ut plurimi caderēt fugientes q̄ in acie repugnantes. Et illa qdem die quasi uiginti milia uiroꝝ ceciderunt. Exercitus autē Dauid accessit ad Absolon: erat enī cūctis proceritate & pulchritudine manifestus. Qui metuēs ne eum cōprehēderēt hostes ascēdēs in mūla regia fugiebat. Cū uelociter ueheret: & ipse ī toto leuis existeret arbori maxie & ramis extēse eius reflexa cesarie inopinabiliter est appensus: & iumentū qdem uelocitate sua quasi dñm adhuc portaret abscessit: ille uero ramis comarum alligatione retinebat astrictus: Quē cū uidisset quid a militū dauid Ioab indicauit. Quo dicēte: quinquaginta siclos se ei dedisse si permisisset Absolon: nec si mille siclos ei p̄mitteret: occidere ille se filium domini sui dixit: dum oībus audiētibus pater eius ei parci rogauerit. At ille ostēdi sibi p̄cipiēs: ubi eū uidisset appēsū: & locū iueniēs: in corde eū iaculās iteremit. Armigeri uero Ioab circumstantes arborem cadauer eius deposuerunt: eūq; in foueā ualde p̄fundā pilcientes: aceruū super eū lapidum posuerūt: ita ut figura sepulchri fieret: & ingentem tumulū locus ille seruaret. Ioab autē signo dato: a p̄secutione reuocauit exercitū: p̄cens cōtribulibus suis. Igit absolon cōstituerat sibi statuā marmoreā in ualle regia: q̄ duobus stadiis ab Hierosolymis aberat: q̄ appellauit suā manū dicēs: quia etiam filiis eius monētibus: nomen eius in statuta p̄maneret. Erant enim ei masculi filii qdē tres: fœmina uero una Thamar. Quæ cōiūcta Salomonis filio Roboā: pepit filiū Abia: q̄ patri successit in regnū. Et de his qdē postea declarabimus. Igitur post mortē Absolon: populus qdē ad propria loca dispersus est Achimas autē Sadoch sacerdotis filius: rogabat Ioab. ut p̄ueniens ipse dauid uictoriam nunciaret: & quia dei solatiū & prouidentiam ipsius habuisset. Cui non concessit hoc Ioab: dicēs: quia cum semper boni nuncii homo fuisset: modo non deberet regi mortem filii nunciare. Vocans ergo Chusi: ei opus hoc iniunxit: ut quod ipse uidisset regi etiam nunciaret. Cūq; iterum Achimaas rogaret: ut eum nunciare p̄mitteret dicens: quia rex circa solam uictoriam attentus: nequaquā de Absolon causaretur: concessit ei ut pergeret ad dauid: tenensq; compendiosam uiam quā ipse solus nouerat: p̄uenit Chusi. Cūq; sederet dauid inter portas: expectans quando ei aliquis gesta bellica nunciaret: quidam exploratorum uidens Achimaam currentem: & q̄s esset nō agnoscēs: ait ad dauid: uidere se aliquē ueniētē. Qui cū dixisset bonū fore nunciū: post paululū aliū quendam sequi pronunciauit. Cūq; & ipsum bonū nunciū assereret: uidens explorator p̄currere: iāq; uicinū esse Achimaam Sadoch filiū sacerdotis idicauit. Qui gauisus eū bonorū nunciū esse dixit: & aliqd optabile de praelio portatur. Cūq; hæc dicerent a rege: ueniens Achimaas adorauit: & interrogatus de pugna: regi uictoriā nunciavit. Quo requirente de filio eius qd cognouisset: ait quia mox ut uidisset hostes fugatos: rogatus ipse ad eū pergere festinasset & audisse se magnas uoces p̄sequentū Absolon: & nihil amplius potuisse cognoscere: eo q̄ cogere nimis missus a Ioab uictoriam nunciare. Veniētī autē Chusi: & adorāte regem & uictoriā nunciāte: de filio eum dauid cōtinuo requisit. Tūc Chusi hæc inq̄r p̄ueniāt tuis inimicis: q̄ recepit Absolon. Quod uerbū uictoriæ gaudiū nec apud ip̄m manere: nec habere exercitū p̄misit. Ascēdēs enim dauid in locum ciuitatis excellentissimum: flebat filium: tundēs crebro pectora & capillos capitis sui dilacerās: & omni se afflictōe castigās clamabat dicens. Vtinā mihi & non tibi o fili aduenisset iteritus. Nam cum eum diligeret per naturā huiusmodi mortis eius euentui potius cōdolebat. Exercitus autē & Ioab audientes: quia rex: filiū ita lugeret reuersi sunt non triūphali

schemate quærentes ingredi ciuitatē: & dolētes & flentes & quasi deuicti potius intrauerunt. Cuius rex capite uelato resideret: & filii interitū iugemiseret: itrouit ad eū Ioab: & consolatus est eum dicens. O domine rex apertè demonstras ex his quæ agis: quia diligētes te. & per te pericula sustinētes: nec non & te tuāque generationē prius abhorres: & diligis inimicos: & illos concupiscis potius quā iuste pœnas soluētes obierūt. Nā si Absolon uicisset: & imperium firmissimū tenuisset & nullius nostrū cadauer remaneret: sed oēs a te ipso & a tuis filiis incipiētes fuissent sine dubitatione, perstrati: nullo nostrorum hostiū flentes: sed cunctis potius congaudentibus: insuper etiā punientibus eos: siquē forte nostrorū miserati fuissent. Tu uero hæc agere super maximo non confundis inimico. qui cum tuus filius eēt: nequaquam in te impia committere formidauit. Igitur recedens ab hac iniusta tristitia pcedere: & militibus ostendere semetipsum: eisquē pro uictoria & labore certaminis gratias age. Ego namque optime noui: quia si in hoc actu permanseris: hodie a te populus uniuersus abcedet: & alteri regnum tradet: & tunc amarissimum ac uegetū habebis. Hæc dicens Ioab: regem a tristitia reuocauit: & ad causas reipublicæ utilitatis adduxit. Transformatus enim a fletu Dauid: & oportune compositus pro aspectu populi sedit ad portas: ita ut audiens populus uniuersus concurreret: omnesquē eum libentissime salutarēt. Hæc itaque talia hoc modo sunt gesta.

De expiatione sceleris: quod commisit Saul in Gabaonitis: cuius causa facta est fames in puincia: & de plius aduersus Palæstinos sceleriter gestis: seu de fortibus Dauid. CAP. XI.

Porro qui cum Absolon fuerant: & de prælio fugerant: reuertentes ad semetipsos: singuli mittebant per ciuitates cunctas: Dauid beneficia commemorantes: & libertatem quam eis resistendo cunctis hostibus præbuerat edicentes: culpantesquē semetipsos quia eum expulserant a regno: & alium ordinassent: quo tunc defuncto principe qui ab eis fuerat constitutus: rogare deberent Dauid ut ab indignatione quiesceret eisquē faueret: & recepit regno suā eis prudentiā non negaret. Hæc itaque Dauid crebro nunciabant. Sed etiā ille nihilominus misit ad Sadoch & Abiathar sacerdotes: ut principibus loqueretur tribus Iudæ: quia turpe fuerit: ut alie tribus ante illam Dauid constituerent regem: cum illi & cognati essent & sanguinis participatione gauderent. Hæc eadem & ad Amasam principem militiæ eius præcepit edicere: quia cum filius sororis suæ esset: non suaderet populo ut Dauid restitueret imperiū: pro qua re non solum regi reconciliari posset: sed totius militiæ præcipatū sicut Absolon ei præbuerat obtinere. Et sacerdotes quidem ad principes tribus Iudæ locuti sunt. & Amasam deflexerunt: promissiones regias edicentes: ut in eis præbuerat cōsisteret. Hoc itaque facto: tribus Iudæ misit ad regē legatos: rogantes ut ad propriū remearet imperiū. Hoc autē & oēs Israelitæ fecerunt adhortate eos Amasa. Igitur accedētib; legatis: ad eū ut ueniret in Hierosolymā: oēs puenit tribus Iudæ ut regi ad Iordanis flumen occurreret: & Gera filius Semei cum mille uiris quos de tribu Benjamin ducebat: & Syba libertus Saul: & filii eius quindecim & uiginti serui. Isti namque cum tribu Iudæ pontem fluminis effecerunt: ut facile rex eum transiret cum suo exercitu. Cuius uenisset ad Iordanem: Iudæ eū libentissime salutarunt. Qui dum potest est ascēderent perstratus est autē eū Semei: & detinēs pedes eius: ueniā postulabat in his quæ peccauerat: rogans: ut non circa eū esset acerbus: nec potestate recepta: eū iuberet dari supplicio: sed potius consideraret: quia gesta penitentia in his quæ prius deliquisset: primus ei occurrere festinasset. Cuius in his supplicaret atque deposceret: Aysai frater Ioab ait. Nunquid propterea non morieris qui constituto a deo rege nequaquam blasphemare metuisti. Tunc Dauid conuersus ad eum ait. Non cessas Saruiæ filii has commouere de nouo nobis superiores turbas: & seditiones instantes. An ignorās quia initium mei regni est hodie. Quapropter omnibus impie in me agētib; iuro dimitti eius supplicia: & nulli sua delicta seruari. Tu inquit Semei securus esto: & nullum mortis habeto merum. Qui mox adorans: cum ceteris præcedebat. Inter hæc autem occurrit & Mēphiboseth de cognatione Saul sordida ueste circum amictus: comāque gerens profusam & hispīdam barbā. Nam post fugam Dauid neque tonsus fuerat præ tristitia: nec uestem deposuerat suam: sed in hac afflictione deuouerat permanere: donec regiā uideret conuerti calamitatem. Hunc autem accusauerat Syba seruus apud Dauid iniuste. Qui dum salutasset: ei quē prostratus esset: cepit interrogare Dauid: cur non fuisset egressus: & eius fugæ participatus: ille a Syba fuisset dicebat se contemptum: cui dum iussisset: ut ei itineris necessaria præpararet curare neglexerit: sed uelut cuiusdam seruulum contempserat: qui si gressus habuisset incolumes: non ab eo aliquo modo recessisset: cum posset etiam pedibus uti fuga: adiciebat pariter non solum in his inquit domine nocuit mihi: sed etiam apud tuam circa me pietatem derogare: & mentiri maligna uoluntate præsumpsit. Sed noui: quia nihil horū tuam mens recepit: cum sit iusta & ueritatem diligat quā uult ubique semper præualere diuinitas. Nam cum a meo auo passus fuisses magna pericula: & omnis mea generatio pro illius debuisset sceleribus deperire: tu humilis & benignus existēs & quod præcipuum est illorum malorū obliuionem agens: quando potestate sumpta priora uindicare poteras: amicum me tuum esse iudicasti: & in mensa quotidie regia posuisti: nihilquē mihi defuit quod honorato parenti debuit exhiberi. Cuius hæc dixisset ille: neque Memphibos rex uoluit castigare: nec Sybā tanquam fallacem abicere: sed cum omnia iam donasset Sybæ: cum Memphibos occurrisset: & ueniā Memphibos dedit: & medietatē substantiæ reddi præcepit. Cui Memphibos cuncta

inquit Syba habeat o rex: mihi uero sperium te recepisse sufficiat Beregel autem Galaditen: uirū p-
cipuum atq; bonum: & qui multa in castris ei præbuerat: & regē usq; ad Iordanem deduxerat: roga-
bat Dauid ut cum eo ueniret ad Hierosolymam: promittens eius senectutem omnino decorandam
& eius tanq; patris habere prouidentiam. Qui desiderio suorum cum eo se posse degere refutabat: di-
cens senectutem sibi sic imminere: ut etiam in rebus suauibus delectari nō possit: cum utiq; octogin-
ta esset annorum: & de sepulchri termino cogitaret. Qui magis e diuerso rogabat: ut si ei præstare
uellet concederet eum ad propria remeare: quando temporis longauitate: nec conuiuiorum epu-
las discerneret: & auditus iam obduratos haberet: nec sonum calamorum: aut modulationum aut
taliū instrūtorum quæ reges solent inter conuiuia mulcere sentiret. Quo nimium supplicāte: dauid
ait. Te equidem dimitto: tuum uero filium Achimā mihi concede: ut ei omnium rerum bonarum
debeam munus impendere. Tunc Beregel dimisso filio adorans regem: & optans ei utilia proueni-
re sicut desiderabat domi est reuersus. Dauid itaq; uenit in Galgala habens secum iam mediam par-
tem populi: & pariter tribum Iuda ueneruntq; ad eum in Galgala primi prouinciæ cum grandi pa-
riter multitudine: & tribum Iuda culpabant eo qd ei latenter occurreret: cum omnes ad eum debuif-
sent una uoluntate concurrere. Principes autem tribus Iuda hoc modo satisfaciebant: dicentes: ne
ferrent grauius: eo qd illi præcessissent: qui tanquā eius cognati: & propterea eum potius diligētes
præuenirent: & quia non quasi munera percepturi hoc fecerant: ne illi qui uenerant postea mouerē-
tur. Hæc autem dicentibus tribus Iudæ principibus: nequaquā aliarum tribuum principes cessaue-
runt: sed dixerunt: admiramur nos equidem fratres qd uos soli regem cognatū uestrum esse dicitis.
Nam qui omnium nostrorum potestatem a deo præcepit: omnium nostrorum iudicā esse cogna-
tus. Quapropter populus equidem noster undecim partes habet: uos autem unam: & seniores nos
sumus. Non ergo benefecistis occulte & latenter ueniētes ad regem. Cum hæc igitur inter se tribuū
principes loquerentur: uir qdam iniquus & seditione præcipuus: cui nomen erat Siba: filius Bochri
de tribu Beniamin: stans in medio populi cum magno clamore dixit. Non habet aliquis nostrum
partem apud dauid: nec sortem apud filium Jesse. Et post hæc uerba tuba canens bellum significa-
uit fieri contra regem: oēs q; secuti sunt eum: relinquentes Dauid: sola tm tribus Iuda cum eo reman-
sit: eūq; in Hierosolymis regē esse cōstituerunt. Qui cōcubinas qdem suas ad quas filius eius Abso-
lon ingressus fuerat: in domū aliam trāsmigravit: eisq; oīa pcepit necessaria ministrari: ipse uero ne-
quaquā copulatus est illis. Constituit quoq; & Amasam principem militiæ: & locum ei in quo loab
fuerat dedit: iussitq; ut congregaretur quātum colligi possit exercitus ex tribu Iuda: & post tres dies
ueniret: quatenus ei militiam daret uniuersam eūq; pugnatū contra Siba Bochri filiū destinaret.
Egrediente uero Amasa & circa congregationē exercitus remorāte: dum die tertia nō rediret: dixit
rex ad loab. Non est utile dilationē dare Siba: ne longo tpe possit exercitum cōgregare: & deterio-
ris cladis existat auctor qd Abfolon. Noli inqt tardare: sed pntem sumens exercitū piter & sexcentos
uiros cum Abyfai germano tuo hostes psequi festinato: & ubicūq; reperis ei congregere: & festina
eum cōprehendere: ne capiens munitissimas ciuitates certamina nobis: & multos possit sudores in-
ferre. Ioab aut nullomodo moratus: sed sumens fratrem pariter ac sexcētos uiros: & omnem exercitū
qui erat in Hierosolymis: psecutus est eū omni festinatiōe Siba. Cūq; in Gabaon uicū pcul ab Hiero-
solymis stadiis quadraginta uenisset: occurrit ei Amasa cū nō multo adhuc exercitu cōgregato. Io-
ab uero accinctus gladio & lorica uestitus: ueniēte ad se Amasam ut salutarer eū arte quadā quasi
cadere gladiū de uagina finxit: eūq; se de terra colligere: & altera manu ueniētē pxime Amasa qua-
si ei osculū daturus a barba cōprehēsum: in puido gladiū iunxit in utero: eūq; peremit impiū nimis
& scelestissimū opus efficiēs: in bono iuuenulo pariter & cognato: & qui nihil ei nocuerat: habens
p principatu militiæ: & equalitate honoris inuidiā. Pro hac enim cā & Abner interemit: sed in illo
scelere occasiōe distāte quasi p uindictā fratris Asahel ueniā habere uidebat: perempto aut Amasa:
nullū fomitē excusatiōis potuit inuenire. Ioab tāto igit perempto duce: triduo psequēbat Siba: de
relinquēs unū ad eius corpus q clamaret exercitui quō Amasa iuste perēptus esset: q uero regi faue-
rēt sequerētur ducē loab: & Abyfai eius fratrem. Cūq; cadauer illius iaceret in uia: & oīs populus sup
eum cōflueret: & eū quadā defuncti misericordia morarētur: & loab sequi tardarēt: tollens inde ca-
dauer illius custos eius portauit in quēdam locū ab itinere segregatum: & illic eum positum ueste
cooperuit. Quo facto loab uniuersus populus est secutus. Cūq; psequeretur Siba per omnem Israhe-
litarum prouinciā quidam indicauit eum in ciuitate munitissima Abelmacha residere. Quo dum
uenisset loab obsidebat urbem: uallis undiq; circumductis: militibusq; iussit: ut eius muros omni uir-
tute deponerēt. Nam dum eum ciues loci illius suscipere noluisent: & sup eum crudeliter insisterēt
tunc quædam mulier casta simul & sapiēs uidēs patriam in nouissimo periculo constitutam: ascen-
dens in murum: uocauit inter armatos loab. Quo ueniēte: cœpit ad eum huiusmodi uerba pferre.
Quia cum reges & principes deus constituisset: ut hæbreorum hostibus resisteretur: & Israelitis
pacis iura præberetur: tu inquit festinas metropolim Israelitarum quæ nihil deliquit euertere atq;
uastare. Tunc loab iurauit sibi propiciū deum fore: & quia non haberet huiusmodi uoluntatē: nec
uiliū de populo uelle occidere: quantomagis tātam pdere ciuitatem: sed si acciperet ab eis rebellem

regis ad pœnã id est Siba filiũ Bochri: ab obsessiõe exercitũ continuo reuocaret. Quod dũ audisset mulier: ab Ioab puulas idutias postulabat: ut hostis caput de muro repẽte proiiceret. Quo facto descendit ad ciues eisq; locuta est dicẽs: cur uellent pessime cũ filiis & uxoribus deperire propter malignum hoïem nec cognitum unde esset: quẽ regem uellent habere pro Dauid: qui eis tãta beneficia contulisset: & una ciuitas studeret tanto exercitui resultare? Hoc dicto suasisit eis: ut Sibæ caput abscisum in Ioab proiiceret exercitum. Quo facto Ioab missa tuba: obsessiõe repente dissoluit & reuersus in hiero solymam: totius populi princeps militiæ cõstitutus est. Ordinauit aut rex et Banaiã sup corporis custodes: & sup sexcetos armatos. Adorã aut fecit sup tributa: & Sibacha & Bachillã super gestorẽ cõscriptores: Susam uero scribã: Sadoch aut & Abiathar sacerdotes instituit.

Quomodo rex Dauid iussit dinumerare populum contra mandatum domini: & de plaga: quæ secuta est transgressionem.

CAP. XII.

Nunc post hæc cum fames prouinciam inuaderet: rogauit dominum Dauid: ut populi misereret: & cãm ei pariter: & medelam pestis illius indicaret. Cui propheta dicebat uelle deum ut Gabaonitæ uindicarentur: quos rex Saul impie interfecerat: & conculcauerat iurandũ qd eis Iesus princeps militiæ præbuerat senioresq; firmauerant: & si ultio quã Gabaonitæ expeteret pro defunctis exhiberetur eis: posset propitiari deus: & populus a peste liberari. Dauid autem audiens a prophetis hæc uelle deum: euocatis Gabaonitis: eos qd uellent fieri requisit. Illis autem septem de genere Saul filios ad suppliciam postulantes: requirẽs rex dedit eis: parcens tantũmodo Mephibos: filio ionathæ. Sumẽtes Gabaonitæ uiros quos uoluerunt: punierunt eos. Quo facto: cœpit deus repente pluere: & terræ germina ad fructum reuocare: liberauitq; a priore peste: & ad ubertatem hæbreorum prouinciam hoc facto restituit. Igit nò multo post tempore: rex Dauid castrametatus est contra Palæstinos & commisso prælio: cum eos uertisset in fugam: solus persequendo repertus est. Cũq; esset fatigatus: quidam hostium nomine Achimon: filius Afaphat: qui erat de prole Gigantum: habebatq; hastam cuius pondus erat trecetorum siclorum: & loricam cõcatenatã & gladium: fecit impetum quasi regem suorum hostium perempturus. Erat enim iam labore dissolutus. Tũ subito exorsus Aysai frater Ioab: & regẽ a repentina morte protexit: & hostẽ piter: trucidauit. Quo facto periculum regis & pene mortẽ grauiter tulit exercitus: eũq; principes cõiurauerunt: ut nequaquã cũ eis exiret ad bellũ ne pp fortitudinẽ atq; fiduciam suam aliquid mali passus: & bonis quæ pp eum fuerant sapius pbita priuarent: & q̃ eo uiuente adhuc poterant adipisci. Conuenientibus itaq; Palæstinis in Gazam ciuitatem: audiens hoc rex super eos misit exercitum. Inter quos tũc bellator optimus exiit: & probatissime dimicauit. Sabochethus: qui erat unus fortissimorum Dauid. Hic enim multos hostium interclasos interemit ex prole gigantum nimis in audacia suæ fortitudinis exultantes: fuitq; uictoriæ huius auctor apud Hæbreos. Post hanc uero compressionem: Palæstini denuo pugnauerunt super quos exercitum mittente Dauid: fortis apparuit Ephan cognatus eius. Nam contra singulos fortissimos Palæstinorum solus pugnando pemit eos: & alios conuertit in fugam: quorum etiam multi in prælio ceciderunt. Paruo itaq; tempore Palæstini quiescentes: denuo castra posuerunt circa ciuitatẽ quæ erat non longe a finibus Hæbreorum: eratq; uir inter eos quidam: proceritate sex cubitorum: habens etiam digitos in utroq; pede nec non & manus: uno plusquã solet natura concedere: hoc est senos. Contra quem de exercitu dauid Ionadab filius Sammaa pugnãs deuicit: pulsissq; hostibus de ciuitate: totius uictoriæ auctor effectus: maximæ gloriæ culmẽ accepit. Nam & ille Palæstinus gloriabatur se de prole gigantum existere. Postq; pugnam nequaquã contra Israelitas habere certamina. Expeditus itaq; dauid a pliiis & piculis: cum pace iam altissima fruere: cantica in deum: hymnosq; uario metro composuit: alios quidẽ trimetros: alios quidẽ quinq; metros: diuersaq; faciens organa: docuit: ut Leuitæ secundum ea deo hymnos edicerent p sabbatorum diem aliaq; festiuitates. Organorum aut species huiusmodi est. Canora cithara quidẽ decẽ chordis coaptata: & hæc cum plectro pcutitur: Nabra uero duodecim sonos habes digitis tangit. Erãt & Cimbala ærea: & grandia & lata. Et de his q̃ dicta sũt sufficient: ne oĩno horũ organorũ natura nesciat. Circa regẽ igit erant oēs ualde fortissimi quorum insigniores & actionibus clari: octo & uiginti fuerunt. Horum enim quinq; tantũ opera narrabo: p quos etiã uirtutes aliorũ poterunt indicari. Erant sic enim ualidi: ut prouinciam regerent: & gentibus præualerent. Primus itaq; Eusebius filius Achame qui acie hostiũ frequẽter irrumpens: nequaquã pugnando cessauit: donec ex eis nongentos occideret. Post hunc erat Eleazar filius dodi: qui cum rege fuerat in Sarpha. Hic aliquando Israelitis formidantibus Palæstinorũ exercitum: & ab hoc fugientibus solus restitit: irruensq; sup hostes: occidit eorum multos: ita ut sanguine occisorũ: gladius eius hæret dextræ. Et cum Palæstinos tũc Israelitæ uiderent in fugã esse cõuersos: descendentes de montibus psecuti sunt eos: & mirabilis ac famosissima uictoria tunc puenit: cũ Eleazar tantos interfecisset hostes: eosq; Israelitæ persequerentur: & sumerent spolia irremptorũ. Tertius autem filiũ Heli: nomine Semeias. Et enim in palestinoũ certaminib; dũ in locũ q̃ dicit maxilla acie posuissent: & rursus hæbrei metuẽtes eorũ exercitũ reuigerent: solus eorũ acie exercitũq; portauit: quorum alios qdẽ prostrauit: alios aut non ferẽtes eius uim & fortitudinẽ psecutus est conuersos in fugã. Hæc igitur

opera manuū ac præliorū tres isti demonstraerūt. Quo tpe rex cū esset in Hierosolymis: Palæstino rum ad bellandum supuenit exercitus. Tunc Dauid qdem in arcem ciuitatis ascendit sicut prædiximus: ut de bello cōsuleret deum: castra uero inimicorū erāt in ualle fixa usq; ad ciuitatem Bethleem: quæ ab Hierosolymis procul est stadiis uiginti. Dauid itaq; sotiis ait. Bonā aquā habemus in regione mea. Et præcipue laudabat eā: quæ erat in puteo iuxta portā: mirabaturq; si esset qui ex eo poculū ei præberet qd magis optaret: quā si quis ei magnā pecuniā ad tempus præsens offerret. Et hæc cum audissent isti tres uiri: mox occurrentes: & per medium hostium iter facientes: uenerūt ad Bethleē: & aurientes aquā: denuo ad regem p̄ eos castra reuersi sunt: ita ut Palæstini eorum fiduciam & magnanimitatem obstupescerent: quia sic pauci eos contēnerent: a dimicatione cessarent. Delatā itaq; aquā noluit bibere rex: quasi de periculo & sanguine hominum sibi fuisset aduecta: & propterea nō esset bibēda: libauitq; eā deo & de salute gratias egit uiroꝝ. Post istos autē fuit frater Ioab Abyfai. Is enim una die hostiū nōgētos occidit. Quintus fuit Banaias genere sacerdos q̄ puocatus a uiris insignibus in Moabitide regiōe sua eos uirtute interfecit. Rursus autē cū uir ægyptius genere: p̄ceritate mirabilis eū puocasset: nudus armatū ipsius iaculo p̄stravit ac pdidit: nā auferēs eius iaculū: & uiuū adhuc pugnātēq; spoliās: armis eum ppriis iteremit. Annumeret autē & hoc pdictis eius actionibus aut tanq̄ primum magnanimatorum eius operum: aut quasi nō dispar. Quadam tempestate cū nigeret in puteū lapsus icidit leo. Et cū os putei esset angustum: latebat absconditus ne appareret: erat ei ipm̄ orificiū niue dānatū. Nullum ergo egressum Leo uidēs: nec salutis exitū rugiebat. Banaias autē audiens bestia p̄clamantē: dum iter tunc ageret: accedens ad puteum in eo descendit: & baculo quē portabat in manu bestia repēte p̄stravit. Tales igitur uirtute fuerūt: & reliq; numero trigintatres.

Rex Dauid sceleriter uiuens in regno Salomoni filio mandauit de edificatione templi & quātū materiā ei auri & argenti lapidūq; pretiosorū p̄parauerit ad templi edificium. CAP. XIII.

Rex autē Dauid uolēs agnoscere: quot essent milia populi totius: est oblitus moniti mo faici: quo prædictum fuerat: ut si dinumeraretur populus: pro uniuscuiusq; capite deo sclus præberetur. Præcepit ergo Ioab principi militiæ: ut pergens uniuersum dinumeraret exercitū. Quo dicente: non esse necesse hoc: nō quēuit: sed iussit numerū Hæbreorū insigniter adimpleri. Ioab uero sumēs tribunos & scribas: & pagrās Israhelitarū: puincia: cōsiderataq; multitudine quāta esset Hierosolymā remeauit ad regē: post menses nouem & uiginti dies obtulitq; numerū regi: absq; tribu Benjamin: hanc enim dinumerare nō poterat: neq; tribū Leui. Penituit autē Dauid q̄ dinumerasset populū: eo q̄ deliquisset in deum. Fuit ergo aliorū Israhelitarum numerus nongenta milia uiroꝝ: arma ferentū: & militiam exercere ualentū: iudæ uero tribus per se solam habuit. xl. milia: Prophetis itaq; declarantibus Dauid: quia deus ei irasceret: supplicare cœpit eūq; rogare: ut popicius esset: & ueniā peccato concederet. Tunc Gad prophetam misit ad eū deus: tres supplicii conditiones portantē: ut eaq; quam probaret eligeret: utrum uellet famem in puincia generari annis septem: an tribus mensibus pugnando uinceretur ab hostibus: an certe morbus & lāguor accederet tribus diebus hæbreis: ille uero in anxietatem huius electionis oīum rerum pessimæ incurrens tribulabatur: & uehementer animo uidebatur esse confusus. Cūq; propheta diceret: hoc oīmodis iminere: & responsū uelociter exigeret: ut electam ab eo conditionem deo renunciaret: cogitans rex: quia si famem eligeret: cōtra alios hoc facere uideret: quādo ipse quidē habens multa frumenta non pateretur inopiā: reliquis uero esset angustia: item si eligeret triū mēsum uictoriam hostium: ipse quidem habens circa se uiros fortissimos: & custodes: nihil oīno metueret: neci uero eius exercitus subiaceret: inter hæc autē cōem potius passionem: & regum & subiectorum elegit: in qua timor oībus est equalis: dicens quia multo melius est in dei magiq; in hostium manū incidere. Hæc audiens propheta: renunciauit domino. Qui morbum & interitum misit in exercitū Hæbreorum. Moriebantur enim nō uno modo: ut facile languor potuisset agnosci: sed mors quidem inerat multis languorū occisionibus: & quia non possent cognosci: facile peribant. Alius ergo super aliū moriebatur: & latenter iminens malū uelociter ferebat interitū. Alii siquidem repente cum uehementibus doloribus: & amato gemitu aiām relinquebant: alii uero ipsi passionibus marcescebant: ita ut neq; curam exhibere corporibus p̄ualerēt: sed præ labore deficerēt: alii autē repētinis e te nebris eorū conatus abripiētibus suffocati: prius expirabant: alii super mortuos quos sepeliebant ipsi quoq; moriebantur: imperfectas relinquentes pariter sepulturas. Incipiente itaq; pestifero languore eos ab hora matutina perimere: usq; ad horam prandii cōsumpta sunt milia septuaginta. Extenditq; angelus manum ad Hierosolymam: ut etiam illic pestem lāguoris inferret. Rex autem sacco amictus sedebat in terra: rogans deum & supplicās: ut morientium leuigaretur interitus. Tunc respiciens interea: & uidens angelum euaginato gladio in Hierosolymam properantem: clamauit ad dominum dicens: iustum esse ut ipse puniretur: qui pastor erat: & greges quæ nihil deliquerant seruari: & ipse poscebat iram dei conuerti in se: & in generationem propriam potius prouenire supplicium: ut innoxio populo parceretur. Exaudiens uero deus eius preces: cessare fecit interitum: & mittens Gad prophetam: præcepit ut ad aream Iebusei Orna repente conscenderet: edificans illic altare: ut hostias immolaret. Audiens hoc Dauid non siluit: sed mox in locū ubi præ-

ceptum fuerat properauit. Orna uero tēbat frumentum. Cūq; uidisset regem & omnes eius pueros uenientes: occurrit ad eum: & adorauit: erat enim genere quidem Iebusæus: Dauid autem præcipuus amicus: & propterea ei nihil mali fecit: quando ciuitatem sicut prædiximus deuastauit. Cūq; Orna interrogaret cur dominus uenisset ad famulum suum: dixit: ut aream compararet ab eo: quatenus altare in ea constituens domino hostias immolaret. Qui & aream dixit & aratri boues ad hoc locausta se præbiturum & deum oraturum: & sacrificium grate susciperet. Rex autem eius quidem simplicitatem & magnanimitatem diligere se professus est munusq; suscipere: precium uero eum rerum omnium accipere postulabat: dicens non esse iustum: gratias sacrificia celebrare. Dicēte autem Orna: ut quomodo uellet efficeret: quinquaginta aream syclis ab eo comparauit: & edificato altari sacrificia fecit: & holocausta celebrauit: & hostias pacificas immolabat: quibus placatus dominus: & denuo propitius est effectus. In illo siquidem loco aliquando contigerat offerre Abraam suum filiū Yaac: quando cum iam paratus esset occidere filium: & in holocaustum exhibere: ex improviso aries apparuit & altare circumstetit: quē Abraam pro filio sicut prædiximus imolauit. Videns autem rex Dauid orationem suam exauditam a deo: & sacrificium grate susceptū: decreuit ut ille locus area potius populi uocaretur: quam uocem nimirum oportune iam tunc pro templo illic deo edificando præmiserat. Deus enim misit ad eum prophetam dicens: templum illic eius filium esse facturum: q̄ esset ei successurus in regnum.

Quo rex Dauid senex factus & frigidus p̄ adolescentulā uirginē noīe Abisag calefactus est & de Adonia filio Dauid q̄ usurpauit sibi imperiū: & qm̄ Salomon unctus est in regē iubente Dauid patre eius: cui rursus mādauit edificationē tēplī: dās ei descriptionē & cōstitutionē edificii. CAP. XIII.

Post hāc itaq; prophetiā iussit rex numerari colonos & inuenti sunt: centum & octoginta milia. Ex his instituit lapidū cesores octoginta milia. Aliā uero multitudinē ut lapides ueherēt deputauit: ex quibus tria milia quingētos laborātib; p̄posuit. Præparauit atq; ferrū: & æs ad opa: & ligna cedria ualde p̄cera: hęc mittētib; sydōiis: quibus mādaauerat: ut ei hęc materiā ministrarēt. Amicis uero suis dicebat: hęc se tūc gerere ut regnator p̄ se filio p̄paratā materiā ad opus fabricæ dereliqueret: & nō tūc cū eēt nou⁹ & iexptus p̄ ætatē talia laboraret: sed hīs hęc p̄parata: citius opus impleret. Vocās autē filiū Salomonē p̄cepit ei ut succedens in regnū: tēplū edificaret deo dicēs: q̄a eū uolentē hoc facere: phibuisse deus bellis & hūano sanguine sordidatū: & prædixisset: quia Salomon iunior filius eius edificaret templum: & quia ut hoc nomine uocaretur: non ipse tanq̄ pater prospexisset sed deus: & promississet provinciam Hæbreorum eius tempore fore fœlicem: & non solum in aliis bonis & pace q̄d est oīum ualde præcipuum: sed & bello: atq; seditionū intestinarū: futurā maximam libertatem. Tu igitur inquit quō & ante natiuitatē a deo rex fore monstratus es: nitere etiam in aliis eius prouidentia dignus esse: & pius existere: simul & iustus & fortis: mandata quoq; eius & leges quas nobis per Moysen tradidit: & tu serua & alios nequaquā præuaricare permittas. Templum autē q̄d te regnāte sibi præcepit fieri: deo reddere se stinatio: nō pauescas magnitudinem operis nec labore terrearis: cuncta nāq; tibi ante meum obitum præparabo. Scito siquidem auri talenta iam collecti decē milia: argenti uero cētum milia talentorū ferri uero & æris pondus quod & numere posset excedere præparauit: lignorū & lapidum maximam copiam. Habes autem super hęc & qui lapides possint cedere: & fabricas instruere milia multo uiro rum: & siquid his defuerit: adicere non moreris. Esto igitur optimus gubernator: deū habendo patronum. Præcepit autē principibus populi quos fabricare præceperat filium adiuuare: & bonis oībus abundantes: circa dei uacare religionem dicens pro his futuros pace simul & æquitate quæ deus iustis: & piis oībus consuetus est repensare. Edificato siquidē templo arcam eū præcepit illic & sancta uasa recondere dicēs: eo q̄ ante multum tempus hoc templum habere debuerant: nisi patres nostri deo inobedientes fuissent: cum deus utiq; sibi tēplum postq̄ hanc terram obtinuerūt edificare præcepit. Hęc itaq; ad principes suos dauid & ad filiū suum est locutus.

Rex Dauid sciēs se moriturū: & uocās filiū suū Salomonē: plenius instruxit eum de obseruatione mandatorū dei: & de his quos nouerat p̄na dignos: post hoc mortuus est & sepultus a filio suo Salomone: & multæ diuitiæ cū eo sunt reconditæ. CAPI. XV.

Et cū iā eēt senex: & corpore frigidus: ita ut p̄ ætatē sic alegeret: ut neq; multis pellib⁹ adoptus calefieri posset: cōgregati medici: & consiliū facientes: tractauerūt ut ex omni regione speciosa uirgo eligeretur quæ cū eo dormiret hoc ei contra frigus fore remedium: ut eum puella uirgo foueret. Ad quā rem una adolescentula in ciuitate repta est: quæ mulieres pulchritudine sua cunctas excelleret: noīe Abisag: quæ dormiens solū modo cū rege calefaciebat eū. Rex autē ad cās uenereas quæ iā senectute defecerāt: & ad coitū mulieris non ualebat. Quartus igitur filius Dauid iuuenis speciosus: atq; procerus ex muliere Agit ei natus noīe Adonias: qui post Absolon fuerat p̄creatus: habēs regnandi superbiam: dicebat amicis: quia ipm̄ oporteret in regnū succedere: fecitq; sibi currus & eqtes: & quinquaginta uiros præcursores instituit. Quæ cū uideret pater: nō corripuit eū: neq; imperiū uolūtatis eius prohibuit: donec agnosceret pro qua causa talia cogitaret. Habuit atq; Adonias huius rei coopatores p̄cipē militiae Ioab & Abiathar

sacerdotem: cui solummodo resistebat Sadoch sacerdos: & ppheta Nathã: & Banaias: qui supra cor-
poris custodes fuerãt: & Semias amicus David: & oēs uiri fortissimi. Cũq; præparasset Adonias cœ-
nam extra ciuitatē circa fontem qui erat in horto regali: & oēs fratres p̄ter Salomonē illic uocasset:
necnō & principem militiæ Ioab: & Abiathar: & p̄iceps tribus Iudã: Sadoch tatũmō sacerdotem: &
Nathan pphetam & Banaia & oēs diuersæ uoluntatis ad cõuiuiũ nō uocauit. Hæc autē mater Salo-
monis Bersabee Nathan pphetæ nunciauit dicens: Adonias rex est: & David hoc ignorat: deditq; ei
consilium ut saluaret se: & filiũ suũ Salomonē: & ingressa ad dauid sola diceret ei: quia ipse quidem
iurasset post regnaturum fore Salomonē & quia Adonias iam teneret imperium. Qua ad regem lo-
quente propheta se asseruit ingressurum: & ei' uerba suo testimonio firmaturum. Credēs autē uer-
bis pphetæ Bersabee introiuit ad regē: & cum solēniter adorasset: silenton petito: oĩa ei quæ prophe-
ta monuerat explicauit cõuiuiũ Adoniæ: & uocatos ab eo Abiathar sacerdotem: & Ioab principem
militiæ: & eius filios absq; Salomone. & necessarios eius: amicos insinuans: dicebatq; quia omnis po-
pulus sustineret: quem rex ordinare uellet: rogans ut haberet in aĩo: q̄a post mortē eius ille regnãt:
& eam & eius filium una pimeret. Cũq; adhuc loqueretur cũ rege mulier: nũciauerunt ei: q̄a Nathã
eum uidere uellet. Rege iubente ut ueniret: ingressus Nathan interrogabat: si ea die regem fecisset
Adoniam: & ei principatum populi tradidisset: dicens eum splendidum ualde fecisse conuiuium: &
oēs regis filios præter Salomonē ibidē iuitasse: & p̄cipē militiæ Ioab: qui cum plausu nimio epula-
ri & ludo æternum eius optabant effici principatum: adiiciens: neq; me inquit: neq; sacerdotem Sa-
doch uocauit: nec Banaiam: qui supra corporis custodes erat positus: & iustum esse ut omnes agno-
scerēt: si per eius factum fuerit uoluntatem. Hæc dicente Nathan: præcepit rex uocari Bersabem: pau-
lulum nanq; e cubiculo discesserat ingrediente propheta. Cunque uenisset mulier: rex ad eam: iuro
inquit tibi per deum nostrum excelsum: filium tuũ Salomonem esse regnaturum: sicut & primitus
iam iurauit: & hunc sup meum solium fore sessurũ: & hoc hodie celebrandum. Cũ ergo mulier ado-
rasset eũ & longæuam eius optasset uitã: Sadoch sacerdotē & Banaia uocari præcepit. Quib' ueniē-
tibus cum iussisset ut sumpto Nathan propheta: & armatis qui circa aulam regiã residebant: impo-
nentes eius filium Salomonem in iumento regio: foras ciuitatem ducerēt ad fontem qui dicitur
Geon: & unguentes oleo sancto eum constituerunt regem: & Sadoch sacerdotē: & Nathan prophe-
tam hoc celebrare præcepit: sequentesq; per mediam ciuitatem tuba canerent clamantes: inaternũ
uiuere regem Salomonem: & eum sedere in regio solio constituerent: ut agnosceret omnis popu-
lus: q̄ ei traditum a patre fuisset imperium. Salomoni uero mandauit de regno: ut pie & iuste cir-
ca Hæbreã gentem: & tribum Iudã uiueret. Cũq; Banaias optasset: ut esset deus Salomoni propi-
tius: repente insigniter: & nullam habentes moram: imposuerunt Salomonem in regia mula: edu-
centesq; eum extra urbem ad fontem: & oleo eum ungentes: introduxerunt rursus in ciuitatem: fa-
uentes: & regem eius longæuum fieri deprecantes: deinde uenientes ad domum regiam sedere fe-
cerunt eum in solio regis. Tunc omnis populus mox conuersus ad epulas: & festiuitatem lætatus in
calamis: aliisq; musicis organis: delectabatur: exultans: ita ut diuersitate organorũ: & melodia mu-
sica omnis terra & aer resonaret. Cũq; sensisset clamorem Adonias: & qui eius conuiuiũ præsentem
erant turbati sunt: dicebatq; Ioab non sibi placere sonum tubæ quam audiebat. Dum ergo cunctis
in conuiuiũ constitutis: nullus gustaret cibum: sed omnes diuersis cogitationibus inhærent: cu-
currit ad eos sacerdotis Abiathar puer nomine Ionathas. Cũq; uidisset Adonias iuuenem & dixit
set boni eum nuncii fore portito rem: ille eis pandit uniuersa de Salomone: & uoluntatem regis
David aperuit. Exilientes igitur mox e conuiuiũ Adonias & omnes qui uocati fuerant: a sede rega-
li fugerunt. Metuens autem Adonias regem pro his quæ fuerant gesta: supplex factus est ei. Et dũ
cornu altaris teneret: hoc fecisse nunciatum est Salomoni: & quia rogaret: ut ab eo acciperet iusiur-
randum: quia non haberet rex circa eum huius facti memoriam: nec mali aliquid sustineret. ille mã
sue te misit temperanterq; agens: ab illo quidem delicto eum dimisit illesum dicens: q̄ si inciperet
aliquid denuo nouitatis proferre ipse suæ p̄nitionis auctor existeret. Et mittens iureiurando præ-
bito: euocauit eum. Qui dum uenisset: & adorasset: iussit eum ad domum propriam remeare: Nihil
decetero metuentem: ut tamen bonum se pro sua utilitate maxime exhiberet admonuit. Volens au-
tem David ostendere totius populi regem se filium effecisse: conuocauit principes uniuersos in Hie-
rosolymam: & sacerdotes: & leuitas: & dinumerans populum: inuenit ab anno tricesimo usque in
quinquagesimum existere triginta octo milia: ex quibus instituit curatores fabricæ templi: uiginti-
tria milia iudices populi: & scribas eorum sex milia: & totidem qui hymnos dicerent deo: cantantes
in organis quæ David sicut prædiximus instituit. Diuisit etiam eos per generationes: & segregans
ex tribu sacerdotes: inuenit eorum generationes uiginti quatuor: ex domo quidem Eleazar sedeci:
& de Thamar octo & præcipiens: ut unaquæq; generatio ministraret deo per dies octo a sabbato
usq; ad sabbatum: & ita omnium generationes sortē acciperent: præsentem David & Sadoch & Abia-
thar sacerdotibus & principibus uniuersis. Et prima quidem generatio conscendens conscripta est
prima & secunda pariter & tertia: & consequenter usque ad uigesimam quartam: & diuisio hæc per-
mansit usque ad præsentem diem. Fecit autem & de tribu leuitarũ partes uiginti & quattuor: & fortiti

eodē modo cōscenderunt: utq; secundum modum sacerdotum octo diebus ipsi quoq; ministrarēt instituit. Eos uero qui erant de germine Moysi: hos eminentius honorauit. Fecit enim eos custodes thesaurorū dei atq; uasorū: quæ reges deo dicare contingeret: iussitque omnibus de tribu leui: simul & sacerdotibus: ut die noctuque deo seruirent: sicut eis præceperat Moyses. Post hæc diuisit exercitū in cohortes duodēcim cum ducibus suis & centenariis & tribunis. Habebat uero unaquæque cohors uiginti quatuor milia uirorum: quos obseruare præcepit per tricenos dies a prima hora usque ad nouissimam Salomonem regē cū millenariis & cētenariis. Cōstituit autem iudicē uniuscuiusq; cohortis quem bonum iudicauit & iustum: & tutores thesaurorū: & uitium: & agrorū: aliosq; iumentorum quorum nomina nō credidi necessarium reminisci. Cūq; hæc singula prædicto modo distribuisset: conuocans in ecclesiā iudices habreorum: & principes tribuum: & duces cohortium: & qui in unoquoq; actu: ut qui super possessionem regiam fuerat constitutus: stans excelsiore folio rex ait. Fratres conscios uos esse uolo: quomodo templum deo edificare deliberans: auge multū præparauit pariter & argentum centum milia talentorum. Deus autem prohibuit me per Nathan prophetam propter bella quæ pro uobis gessi: ex inimicorum cedibus pollutam habens dextram: ut ei tēplum edificarem: sed filium mihi successurum in regnum: hoc implere præcepit. Nuncio itaque quoniam dum pater noster Iacob duodecim filios habuisset: nostris Iudam fuisse regem: & me ipsum cum sex fratres haberem præpositum: & a deo recepisse regnum: & nullum eorum grauer hoc tulisse: & ego depono meos filios: ut nō in alterutros seditiōes exercent: Salomōe regnū suscipiēte: sed agnoscentes qd deus eum elegerit: ferant eum libenter ut dominum. Non eis grauis debet esse dei uoluntas quando non extraneo seruiunt: sed magis letentur in fratre: honorem imperii possidēte: eoque una participantes. Oro itaque ut promissiones dei perducantur ad finem: & scelicitas in cuncta prouincia seminetur: omni itaque tempore maneat sicut etiam sub rege Salomone est ipse pollicitus præbiturum. Erunt autem hæc firma: & terminum bonum habitura: si pium & iustum: & custodem paternarum legum temetipsum o fili præbueris. Si uero has transcenderis: mala te scito esse passurum. Rex itaq; dum hæc compleisset uerba cessauit. Descriptionem uero & cōstitutionem ædificii templi omnibus suadentibus Salomoni tradidit: quemadmodū fūdamenta domus & supiora eius: & quāta & qualis latitudo & altitudo fieret: necnon & quanta uasa aurea & argentea quorum pōdus ipse decreuit: monuitq; eum quoq; sermonibus: ut omni instantia immineret in ope: utq; princeps & leuitarum tribus cum eo piter laborarent propter eius ætatem: & quia cum deus illū elegerit: qui & fabricæ templi: & præsul esset imperii: facile illis & non ualde laboriosum ædificium fore dicebat: cum ipse multa auri talenta: plurima uero argenti & ligna: dum & fabrorum multitudinem: & lapides cædentium præparasset: necnon & smaragdos & alios lapides præciosos: sed & nunc oblationis primitias faciens: alia tria milia talētorum auri purissimi se præbiturum esse dicebat ad aditum & currum dei faciendum ex quo & cherubin essent sub quæ constituerat arcam. Cunque tacuisset Dauid: primitiis & sacerdotibus atq; leuitis multum studiū oblationis habentibus: & promissiones claras & magnificas exhibentibus: quæ etiam sunt impleræ ab eis: obtulerūt auri quidem talenta quinq; milia: & stateres decem milia: ferri talenta multa milia. Sed & quicunq; præciosos lapides habuit obtulit: & in thesauros dedit obseruandos: quorum agebat curam pronepos Moyses: Saulis. in his itaq; oīs populus exultabat. Sed & Dauid uidens studium & munificentiam pceꝝ ac sacerdotū & simul uniuersorū: deū benedicebat magna uoce: patrē & genitorem oīum esse proclamans: sed & opificem rege humanæ & diuinæ: & quibus eum ipse præposuisset p̄sulem: simul & curatorem fecisset generis Habreorū: & scelicitatis eorū: quorū ei p̄buerat principatū. Inter hæc autē orans & omni populo bona semper optans: & Salomoni filio mentem sanā & iustam: & in cunctis partibus uirtutis incolumitatem: iussit ut etiā populus benediceret deū: Illi uero prostrati in terram adorauerunt: egeruntq; gratias Dauid p̄ oībus: quæ eo regnāte potiti sunt. Altera uero die deo hostias celebravit: uictulos mille: & totidem arietes: & agnos mille quos in holocaustis obtulerunt: sacrificaueruntq; piter & pacificas: multa milia ouium occidentes: & tota die rex festiuitatē habebat cum oī populo. Sed & Salomonem secundo unxerant oleo regemq; fecerunt: & Sadoch pontificē uniuersæ plebis: deducentes ad regalia Salomonem: & sedere facientes in solio patris. Ab illo nanq; tempore: ei cunctus populus seruiēbat.

CAPI. XVI.

Ost paululū uero tēpus: & Dauid ægritudine & senectute cōfectus: sciens se moriturū: uocauit Salomonem filiū: & hæc ei locutus est. Ego qdē o fili iam ad uniuersorum debitum ad patres procedo: meos: cōmmune gradiēs iter omnium qui sūt nunc: quique futuri sunt: illic pergēs unde nō licet ulterius remeare: & quæ in hac uita gerūtur agnoscere. Quapropter uiuēs adhuc & iuxta mortē constitutus: ea te moneo quæ dudum & dixi. suadens tibi: ut sis quidem iustus circa subiectos: pius autē circa deum qui tibi dedit imperium: atq; mandata serues & leges quas ad nos per Moysen ipse trāsmissit: & neque gratia neq; inimicitias neque concupiscentia: neq; alia passione constrictus has forte cōtemnas. Dei enim fauorem amittis si leges præuaricatus fueris: & e diuerso prouidentiam eius in te conuertis: si talis fueris: qualem esse rectorem decet imperii. Sed ego etiam deū exoro: ut genus nostrum regnū ipe uniuerso possideat:

nec altera domus Hæbreorū habeat principatū: sed ut nos ipsi p secula eterna regnemus. Esto aut me
mor iniquitatis Ioab: qui p zelum occidit duos militiae principes iustos & bonos: Abner filium ner &
Amasā filiū Iethra. Quoꝝ mortē ut fuerit uisum tibi defende: quō potior me atq; potētior existens
Ioab: pœnā haftenus declinauit. Cōmēdo aut & tibi filios Berzellai galaditidis: quos in oī honore
& puidētia cōseruabis: hoc mun⁹ p̄stando n̄hi. Nō eis. n. initiū bñfaciēdi cōferim⁹: sed ea potius re
cōpensamus: q̄a p̄ eorū mihi in fugā tpe ministravit. Sed Semei fili⁹ Gera de tribu Benjamin q̄ mul
tū mihi in fuga posito blasphemauit: p̄ficiscēti: & postea remeani occurrit ad fluuiū Iordanis: & fidē
accepit: q̄ nihil mali tūc pateret nūc cām rōnabilē req̄rēs: decēter ulciscere. Dūq; ergo filiū hęc mo
nuisset: de oībus: & amicis: & de his quos nouerat pœna dignos: defunctus est: cū uixisset annis. lxx.
Ex q̄bus regnauit septē ānis in Hebron sup tribum Iuda: & mēses sex: in Hierosolymis aut regnauit
sup p̄uinciam uniuersam ānis triginta tribus. Hic. n. uir fuit optimus & oī uirtute plen⁹: quos eē oportet
in regib⁹: q̄b⁹ rātaꝝ gētiū cōmittit salus: fortis: q̄lis nō fuit alius. Nā in certaminis q̄ pp̄ subiectos
habuit: prim⁹ ad picula p̄perabat: laborare & pugnare milites iuit: bat: ipse opando potius: non sicut
dñs impando: ad itelligēdū & cōsiderandum de futuris: & ad disp̄sationē p̄sentiū nimis idoneus:
castus: māsuetus: benignus: circa eos q̄ in calamitatib⁹ erāt: iustus & nimis humanus: in his at̄ q̄ regi
bus p̄cipue cōueniūt: nullo penitus nisi circa uxore Vriæ magnitudine p̄tātis deliq̄t at̄ & diuitias
q̄tas nullus alius regū: neq; Hæbreorū: neq; gētiū aliaꝝ. Sepeliuit at̄ eū filius Salomon in Hierosoly
mis decēter nimis: & aliis reb⁹ q̄ solēt circa exeq̄as regias ministrari: & multas diuitias cū eo recondi
dit. Quāꝝ magnitudinē ex his q̄ dicturus sum poterit qlibet agnoscere. Post ips. n. annoꝝ mille tre
cētoꝝ: hircanus p̄t̄ifex dū ciuitas obsideret ab Antiocho rege qui Pius cognominatus est filio De
metrii: uolens ei dare pecunias ut ab obsessiōe recederet: & exercitū suū auferret: non h̄ns unde hoc
adimpleret: aperuit unū locū sepulchroꝝ Dauid: & sublati exinde tribus milibus talētoꝝ: p̄tem de
dit Antiocho: & ita nimieratē obsessiōis amouit: sicut et̄ in aliis indicabim⁹. Post hęc aut multo an
noꝝ tpe iam trāfacta rursus Herodes rex aliū locū ap̄iens: plurimas exinde pecunias tulit. Nullus at̄
eorū loculos regum inuenit. erant. n. sub terra mechanico modo recōditi: ut īgredientibus in monu
mentum: nullatenus possent esse manifesti. Sed de his q̄dem hęc modo indicasse sufficiat.

Incipit liber octauus antiq̄uitatum.

Quomodo Salomon suscepit regnum: & peremit Adoniā Ioab & Semei.

CAP. I.

Auid itaq; q̄ uirtutū: q̄toramq; bonorū auctor extiterit cōtribulib⁹ suis: quā
taq; bella pugnasq; gesserit: & lōgæuus sit mortuus: in p̄cedenti declarauim⁹
libro. Salomoni uero ei⁹ filio adhuc ætate iuuenulo suscipiēti regnū: quem
adhuc uiuēs p̄r dñm populi uniuersi uolūtate dei cōstituit: sedēti in solio pa
tris: oīs eq̄dē populus solēniter fauit: ut assolet in initio quatenus ei⁹ res optime
regerent: & usq; ad senectutē feliciter p̄maneret in regno. Adonias at̄ q̄ eius
etiā p̄re adhuc uiuēte tentauerat regni culmē iuadere: ingressus ad regis ma
trē bersabeen: eaq; humiliter salutata: req̄situs ab ea: ut si p̄ al̄ qua petitiōe uen
nisset ediceret: p̄mittēs se tota uolūtate cōferre: Adonias itaq; locutus ē. Nō

sti q̄dē & ipsa regnū & pp̄ ætatē: & pp̄ populi uolūtate fuisse meū: sed decreto dei ad Salomonē tuū
filiū puenisse: me tñ amplecti p̄fiteor: & gratis seruire ei: & libenter agere q̄ iusta sunt. His dictis pari
ter postulauit: ut apud filiū eius suū frat̄e intercederet: eiq; suaderet: dari sibi Abyfag: q̄ cū eius patre
dormierat uxore dicēs. q̄a p̄ senectute eā pater nō agnouisset: sed adhuc uirgo consisteret. Bersabee
uero & ministraturā se in hoc negocio studiose p̄misit: & nuptias p̄mereri pp̄ utrūq;: q̄a & rex ei uel
let aliquid p̄stare: & illa p̄ eo p̄na uolūtate deposceret. Adonias aut spe nuptiaꝝ lætus abscessit. Salo
monis ergo mater repente prexit ad filiū: locutura de q̄bus Adoniæ supplicāt: p̄miserat. Et occur
rente sibi filio eamq; cōplectente: cū deduxisset eā ad locum ubi solū erat regni cōstitutū: rex aliud
solū a dextris matri iussit apponi. Cūq; sedisset bersabee: unū inq̄t o fili munus mihi petenti cōcede:
& ne uelis quasi difficile denegare: tristēq; deserere. Cui Salomon se iplere q̄d uellet ait: q̄a scū esset
matri cuncta p̄bere: culpabat tñ eius petitiōis initiū: q̄d tanq̄ nō habens firmissimam sp̄e adoptionis
hmōi uerba p̄ferret: & adhuc qc̄q; sibi negati metueret. Tūc illa rogabat: ut uirginē Abyfag Adoniæ
fratri dōaret uxore. Hoc uerbū rex iracūde suscipiēs: dimisit q̄dē m̄rem dicens: quō Adonias cās ni
mis eminētes appeteret: & mirari se quō nō ei posceret etiā regnū: q̄ q̄si seniori Abyfag dandā roga
ret uxore: q̄ potētes hēret amicos: Ioab principē militiae: & Abiathar sacerdotē: mittēs q; Banaiā: qui
erat sup corpis custodes: frat̄e Adoniam p̄cepit occidi. Vocās igitur & Abiathar sacerdotē dixit ei.
A morte quidem hoc te liberat quia & cū patre meo sapius laborasti: & arcam cū eo in hęc regionē
uexisti: hoc aut tibi propono suppliciu: eo q̄ fueris cū Adonia cōiunctus eiq; cōsenseris: ut neq; hic
moreris neq; ad faciē meā ingrediaris: sed p̄gens in tuā patriā in agris dege: & hanc cōuersationem
donec uiuas exerceto: quō peccasti: & nō est iustum te habere sacerdotiū. Sic ergo domus Ithamar
sacerdoti honore priuata est: propter prædictā cām sicut Samuel Heli prædixerat: transiuitq; ad ge
nus Phinees. i. ad Sadoch. De genere uero Phinees tpe quo ad domum Ithamar sacerdotiū trāsmi